

Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek, verkennende fase

Hogeweg 8, Uitgeest
Gemeente Uitgeest

IDDS Archeologie rapport 2542

Colofon

Projectnummer	65981120
OM-nummer	4948415100
In opdracht van	Rho adviseurs
Auteur	D.F.A.M. van den Biggelaar
Redactie	A.W.E. Wilbers
Versie	1.4
Status	definitief

Autorisatie

A.W.E. Wilbers	Senior KNA Prospector	9-3-2021
----------------	-----------------------	----------

Goedkeuring

mevr. A. Beeksma	Gemeente Uitgeest	23-3-2021
------------------	-------------------	-----------

© IDDS Archeologie
Noordwijk, maart 2021
ISSN 2212-9650

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

SAMENVATTING:

In opdracht van Rho adviseurs heeft IDDS Archeologie in maart 2021 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd aan de Hogeweg 8 in Uitgeest, gemeente Uitgeest. De noodzaak tot het archeologisch onderzoek komt voort uit het bestemmingsplan. De doelstelling van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en zo nodig aanvullen van de gespecificeerde verwachting.

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat er in het plangebied twee potentiële archeologische niveaus aanwezig zijn. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek adviseert IDDS Archeologie om vervolgonderzoek uit te laten voeren bij bodemverstorende werkzaamheden die dieper reiken dan 0,4 m -mv.¹ Bij bodemverstorende werkzaamheden die dieper reiken dan 1,2 m -mv (-0,4 m NAP)² adviseert IDDS Archeologie om bij dat vervolgonderzoek rekening te houden met twee archeologisch relevante niveaus.

Daarnaast adviseert IDDS Archeologie om dat vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Een proefsleuvenonderzoek is de beste manier om na te gaan of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn uit de Middeleeuwen en/of de Nieuwe Tijd.

¹ Voor deze diepteligging is rekening gehouden met een veiligheidsmarge van 0,3 m.

² *Idem.*

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	4
1. INLEIDING	5
1.1. Onderzoekskader	5
1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek.....	5
1.3. Ligging van het plangebied	6
2. BUREAUONDERZOEK.....	7
2.1. Werkwijze.....	7
2.2. Geologie, geomorfologie en bodem	8
2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden	12
2.4. Historische situatie en mogelijke verstoringen	14
2.5. Huidig landgebruik.....	17
2.6. Mogelijke verstoringen.....	17
2.7. Gespecificeerd verwachtingsmodel.....	18
3. VELDONDERZOEK.....	19
3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet.....	19
3.2. Werkwijze.....	19
3.3. Resultaten.....	19
3.4. Interpretatie	21
4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	24
4.1. Aanbevelingen.....	25
LITERATUUR EN KAARTEN	27
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN.....	29
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Archis-informatie	
3. Boorlocatiekaart	
4. Boorbeschrijvingen	
5. Periodentabel	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Toponiem</i>	Hogeweg 8
<i>Onderzoekmeldingsnummer</i>	4948415100
<i>Plaats</i>	Uitgeest
<i>Gemeente</i>	Uitgeest
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Uitgeest B 6952, 8151, 8543, 8544 en 9093
<i>Provincie</i>	Noord-Holland
<i>Coördinaten</i>	
<i>Centrum</i>	109.082 / 504.837
<i>Hoekpunten</i>	109.071 / 504.892 (N) 109.139 / 504.807 (O) 109.108 / 504.782 (Z) 109.040 / 504.871 (W)
<i>CMA/AMK-status</i>	Geen
<i>Archis-monumentnummer</i>	n.v.t.
<i>Oppervlakte plangebied</i>	ca. 4.500 m ²
<i>Maaiveldhoogte</i>	In het westen op circa 0,5 m NAP en het oosten op ca. 1,25 m NAP
<i>Grondwatertrap/-stand</i>	onbekend
<i>Onderzoekskader</i>	Omgevingsvergunning
<i>Uitvoerder</i>	IDDS Archeologie Contactpersoon: dhr. D.F.A.M. van den Biggelaar Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-4028586 E-mail: dvdbiggelaar@idders.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Uitgeest Beleidsmedewerker Cultuurhistorie en Erfgoed domein Ruimtelijke Ordening, team Beleid Contactpersoon: mevr. A. Beeksma Postbus 7 1910 AA Uitgeest Tel: 0251-361170/ 06 25756018 E-mail: annebeeksma@debuch.nl
<i>Beheer en plaats van documentatie</i>	IDDS Archeologie, Noordwijk
<i>Uitvoeringsdatum veldwerk</i>	4-3-2021

1. Inleiding

1.1. Onderzoekskader

In opdracht van Rho adviseurs heeft IDDS Archeologie in maart 2021 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd aan de Hogeweg 8 (en omgeving) in Uitgeest, gemeente Uitgeest.

De aanleiding van het onderzoek is de sloop van de huidige bebouwing, met uitzondering van het huidige gemeentelijk monument in het zuidoostelijk deel van het plangebied, en de aanleg van nieuwbouw. De nieuwbouw betreft nieuwe woningen en parkeerplaatsen. De diepte van de bodemverstoring die hierdoor optreedt is tot ca. 1,8 m -mv (pers. com. dhr. L. Steijger, architect).

Conform het bestemmingsplan “Wonen Noord en Centrum” (vastgesteld 28-6-2012) bevindt het plangebied zich in een zone met dubbelbestemming Archeologie Waarde 2. In die zone is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij bodemverstorende werkzaamheden die dieper reiken dan 0,35 m -mv en een oppervlakte hebben van meer dan 100 m². Deze vrijstellingsgrenzen zullen worden overschreden bij de voorgenomen plannen. Hierdoor is dit archeologisch onderzoek nodig.

1.2. Doel- en vraagstellingen van het onderzoek

De doelstelling van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen over bekende en verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en zo nodig aanvullen van de gespecificeerde verwachting. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor behoud of voor vervolgonderzoek. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, wordt op de volgende vragen een antwoord gegeven:

- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? Zo ja, op welke diepten opzichte van het maaiveld en het NAP?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemverstorende werkzaamheden?

Het archeologisch bureauonderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 (Centraal College van Deskundigen 2018) en het door de gemeente goedgekeurde Plan van Aanpak (PvA; Van den Biggelaar 2020).

Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar Bijlage 5. Afkortingen en enkele vaktermen worden achterin dit rapport uitgelegd (zie lijst van afkortingen en begrippen).

1.3. Ligging van het plangebied

De ligging van het (her) in te richten gebied, ofwel het plangebied, is weergegeven in Bijlage 1. Het plangebied ligt langs de Hogeweg in het centrum van Uitgeest. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 4.500 m² en een maaiveldhoogte van circa 0,5 m NAP in het westen en ca. 1,25 m NAP in het oosten. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in Bijlage 3 en Figuur 1.

Om tot een gespecificeerde verwachting voor het plangebied te komen, is niet alleen gekeken naar bekende gegevens over het plangebied zelf maar ook naar de omgeving. Voor het totale onderzochte gebied, oftewel het onderzoeksgebied, is als begrenzing een straal van 300 m rondom het plangebied gekozen. Binnen die straal bevinden zich voldoende eerdere archeologische onderzoeken om een archeologische verwachting voor het plangebied te kunnen opstellen.

Figuur 1: Recente luchtfoto (bron: PDOK) met de ligging van het plangebied.

2. Bureauonderzoek

2.1. Werkwijze

Bij het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over bekende of verwachte archeologische en bouwhistorische waarden binnen het onderzoeksgebied. Onderstaande bronnen zijn geraadpleegd:

Bron	Opmerkingen
Huidige en toekomstige situatie	
Actuele topografische kaart	
Recente luchtfoto (PDOK)	
Opdrachtgever	
KLIC	Niet opgevraagd omdat dit naar verwachting geen resultaten oplevert over kabels en leidingen binnen het perceel.
(Rijks)monumenten (via Archis)	Geen rijksmonument aanwezig, maar het plangebied bevindt zich wel in een terrein met hoge archeologische waarde (monumentnummer: 13945).
Historische situatie en mogelijke verstoringsen	
gravure van J. Ottens, ca. 1700 (www.heiloopekaart.nl)	
Kadastraal minuutplan 1811-1832 (beeldbank.cultureelerfgoed.nl ; hisgis.nl)	De bebouwing in het zuidoostelijk deel van het plangebied betreft een gemeentelijk monument
Diverse topografische kaarten uit het einde van de 19 ^e en de 20 ^e eeuw (topotijdreis.nl)	
Bouw-/constructietekeningen van de te slopen bouwwerken	Opgevraagd bij opdrachtgever, nog geen reactie
Bodemloket (www.bodemloket.nl) voor informatie over tanks, saneringen, ontgrondingen	
Milieukundig bodemonderzoek	Beschikbaar
Militair erfgoed	
Militaire landschapskaart (landschapinnederland.nl/militaire-landschapskaart)	
Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (ikme.nl)	
Archeologie en bouwhistorie	
Archeologische Monumenten Kaart (AMK; via Archis)	
Archeologisch Informatie Systeem (Archis; archis.cultureelerfgoed.nl)	
Verwachtingskaart van de gemeente Uitgeest (Kloosterman 2011)	
Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland	
Bodemkaarten, geomorfologische kaarten en hoogtekarten	
Geologische kaart van Nederland (TNO-NITG 2010)	
Geologische kaart van Nederland (Westerhoff / Blokzijl1984)	
Bodemkaart van Nederland (PDOK)	
Geomorfologische kaart van Nederland (PDOK)	
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3; PDOK)	
DINOLoket (www.dinoloket.nl)	
Archieven, heemkundekringen, amateurarcheologen, overige informatie	
Archieven	
Amateurarcheologen, gebiedsgerichte specialisten, depots	Contact opgenomen met Historische Vereniging Oud Uitgeest (www.ouduitgeest.nl)
Onderzoeksrapporten en achtergrondliteratuur	Zie literatuurlijst

2.2. Geologie, geomorfologie en bodem

2.2.1. Ontstaansgeschiedenis landschap

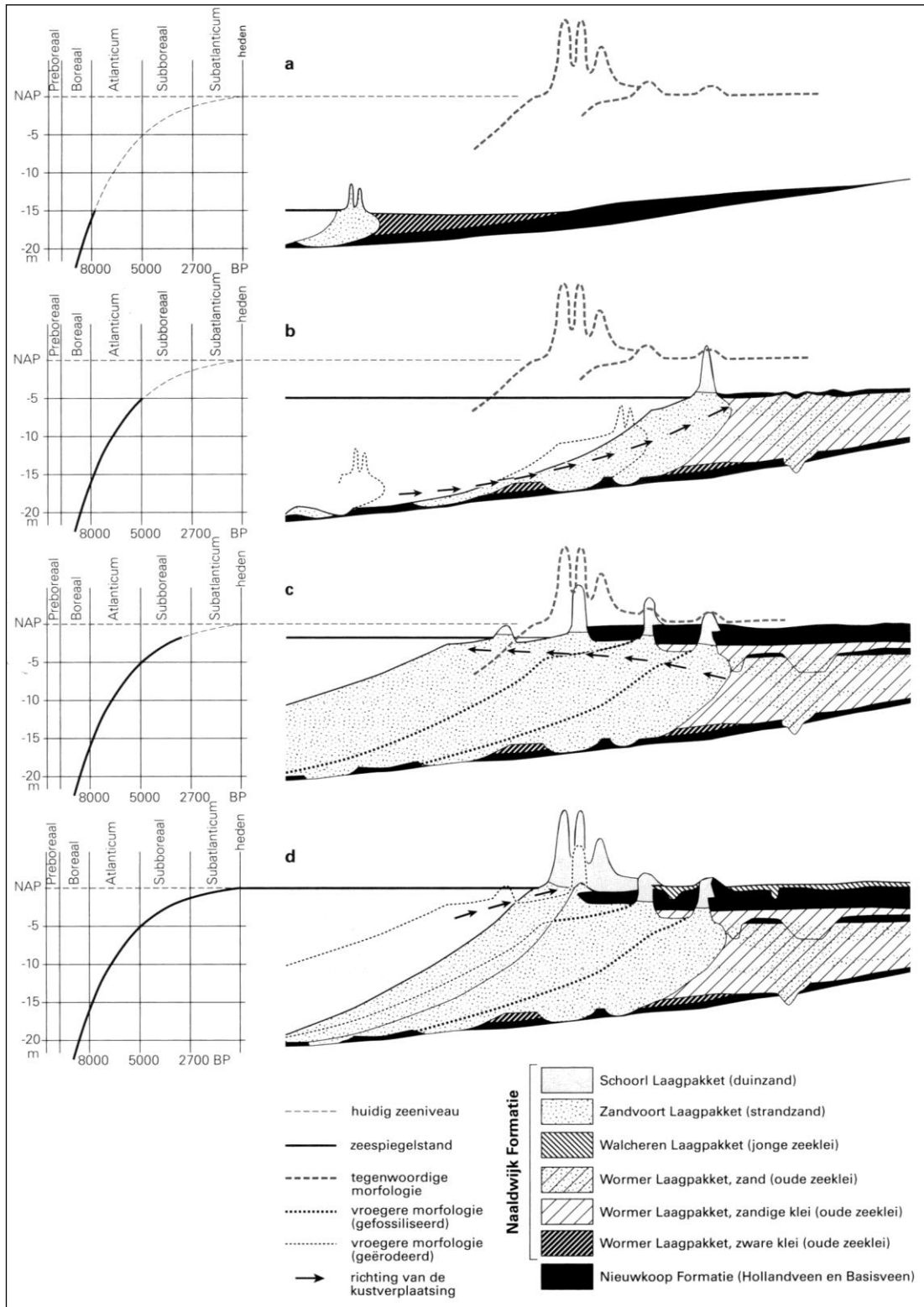
Het plangebied is gelegen op de oostelijke rand van het Hollandse duingebied. Dit duingebied omvat het huidige strand, alle strandwallen, -vlakten en de duinen die aan de oostzijde van het strand in Noord- en Zuid-Holland voorkomen (Berendsen 2005). Aan de zeezijde komen de buitenduinen voor, die ook wel de jonge duinen worden genoemd. Verder landinwaarts liggen de lagere en minder reliëfrijke oude duinen.

Het ontstaan van het duingebied, schematisch weergegeven in Figuur 2, is sterk gerelateerd aan de zeespiegelstijging gedurende het Holoceen (vanaf circa 9500 voor Chr.). Voor het Holoceen was Nederland bedekt met een pakket dekzand. Tijdens een periode van relatief snelle zeespiegelstijging die tot circa 4500-4000 voor Chr. duurde, bestond de kust van Nederland uit een uitgebreid waddegebied met zandbanken en -platen die gescheiden werden door grote getijdegeulen. Dit waddegebied werd gedeeltelijk afgeschermd van de open zee door een reeks eilanden. Deze eilanden en het waddegebied werden als gevolg van de almaar stijgende zeespiegel geleidelijk omgewerkt en steeds verder naar het oosten verplaatst (Figuur 2a en b). De afzettingen van dit waddegebied behoren tot het Laagpakket van Wormer.

Vanaf 4500-4000 voor Chr. nam de stijging van de zeespiegelstand sterk af en kwam de oostwaartse verplaatsing van de eilanden tot stilstand. Vanuit de Noordzee en de grote rivieren werden grote hoeveelheden zand aangevoerd, waardoor de getijdengeulen geleidelijk verzandden en de reeks eilanden aan elkaar groeide tot een strandwal. De strandwal waarop Haarlem is gelegen is in deze periode ontstaan, omstreeks 3500 voor Chr. Achter de strandwallen had grootschalige veenvorming plaats, waarbij het Hollandveen Laagpakket werd gevormd (de Mulder *et al.* 2003).

Tot ongeveer 0-100 na Chr. bleef de grote aanvoer van zand in stand waardoor de kustlijn steeds verder westwaarts uitbreidde (Figuur 2c). Bij die uitbreiding werden afwisselend strandvlaktes en strandwallen gevormd. Strandvlakten werden gevormd gedurende perioden (van tientallen tot honderden jaren) met gemiddeld een kleiner aantal of minder hevige stormen. Het strand werd langzaam breder en op de hogere delen die alleen tijdens springvloed en zware storm onder water stonden kon zich vegetatie (gras en struiken) vestigen en vormden zich kleine solitaire duinen. In perioden met meer en/of hevigere stormen werd het door de zee aangevoerde zand boven de vloedlijn op het strand hoog opgeworpen in een rug, een strandwal. Deze strandwallen sloten de strandvlakten af voor overstromingen door de zee. Op de strandwallen kwam nauwelijks begroeiing voor waardoor de wind vrij spel had. Door verstuingen konden er bovenop de strandwallen (oude) duinen ontstaan (van der Valk 1996).

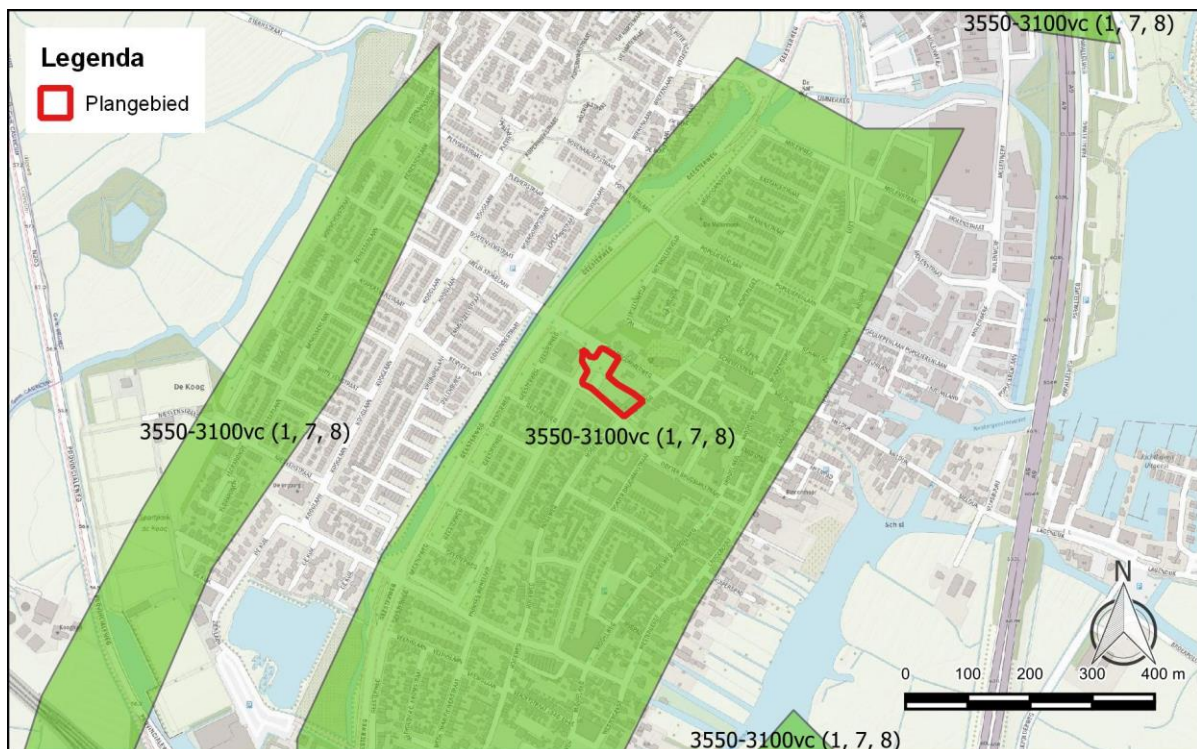
De plaats Uitgeest, waar het plangebied zich in bevindt, ligt in het gebied van de Oer-IJ, een voormalige rivier met getijden-invloeden die de meren ter plaatse van het huidige IJsselmeer ontwaterde. Door afname in het debiet van deze rivier en de ontwikkeling van de strandwallen werd de monding van het Oer-IJ gedurende de periode Bronstijd – IJzertijd steeds verder naar het noorden verplaatst, van IJmuiden naar Castricum. Aangezien Uitgeest ten zuidoosten van Castricum ligt, heeft het Oer-IJ in die periode nabij Uitgeest gestroomd. In de Romeinse tijd werd de monding aan de Noordzee geheel afgesloten en hield de rivier op met bestaan. In met name de 12^e tot 13^e eeuw waren er verschillende overstromingen, waarschijnlijk veroorzaakt door hoogwater op de Zuiderzee, die via het IJ landinwaarts doordrongen (Lange *et al.* 2004).

Figuur 2: Verband tussen de zeespiegelstijging en de vorming en ligging van strandwallen en duinen voor de Hollandse kust (Berendsen 2005). De verschillende geologische formaties in de figuur zijn terug te vinden in De Mulder et al. 2003.

2.2.2. Geomorfologie en geologie

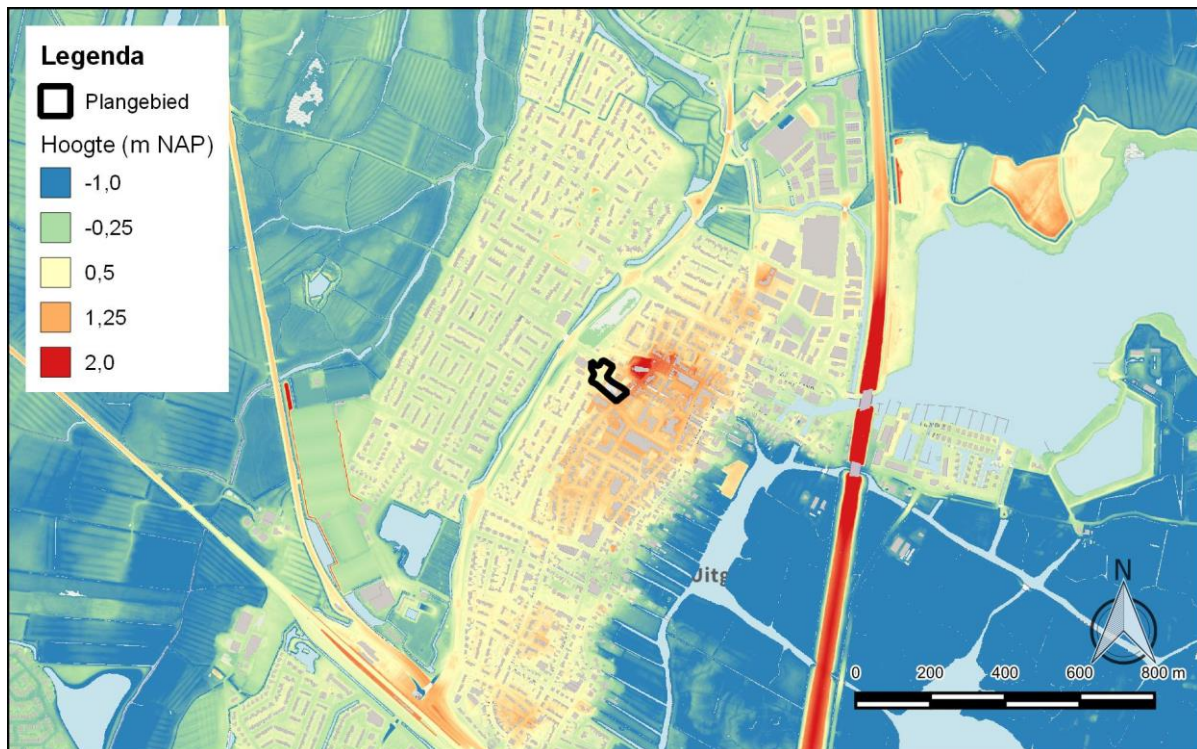
Op basis van de geomorfologische kaart van Nederland bevindt het plangebied zich in bebouwd gebied. Door de ligging in bebouwd gebied is het plangebied niet geclassificeerd in geomorfologische eenheden. Op basis van gegevens van strandwallen en strandvlakten langs de Hollandse kust blijkt dat het plangebied is gelegen op een strandwal die is gevormd tussen 3550 en 3100 voor Chr. (Dalen et al. 2008, Vos s.a., Westerhof et al. 1988; Figuur 3). Uit de Geologische kaart van Nederland blijkt bovendien dat het plangebied zich bevindt op Oude Duin-/ Strandzanden met eventueel een inschakeling van Hollandveen en/of afzettingen van Calais (nu Laagpakket van Wormer genoemd) (kaartcode S4; Figuur 4). Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3; www.ahn.nl) is de strandwal nog in het landschap zichtbaar als hoger gelegen terrein ten opzichte van het gebied ten oosten (Figuur 5). Binnen het plangebied zelf ligt maaiveld in het westen op circa 0,5 m NAP en het oosten op ca. 1,25 m NAP (Figuur 5). Het verschil in maaiveldhoogte binnen het plangebied betreft vermoedelijk een variatie in de mate van ophoging.

Figuur 3: Ligging van het plangebied op de strandwal die is gevormd tussen 3550 en 3100 voor Chr. (Dalen et al. 2008, Vos s.a., Westerhof et al. 1988).

Figuur 4: Uitsnede uit de geologische kaart van Nederland (19 Alkmaar West; Westerhoff/ Blokzijl 1984) met de ligging van het plangebied. S4: Oude Duin-/ Strandzanden met eventueel een inschakeling van Hollandveen en/of afzettingen van Calais (nu Laagpakket van Wormer genoemd). Andere kaartcodes betreffen Oude Duin-/ Strandzanden op Hollandveen op afzettingen van Calais (kaartcode S10), Afzettingen van Duinkerke III (nu Laagpakket van Walcheren) op oudere afzettingen van Duinkerke III op Hollandveen op Oude Duin- en Strandzanden (kaartcode SF0.3).

Figuur 5: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN3; www.ahn.nl) met de ligging van het plangebied.

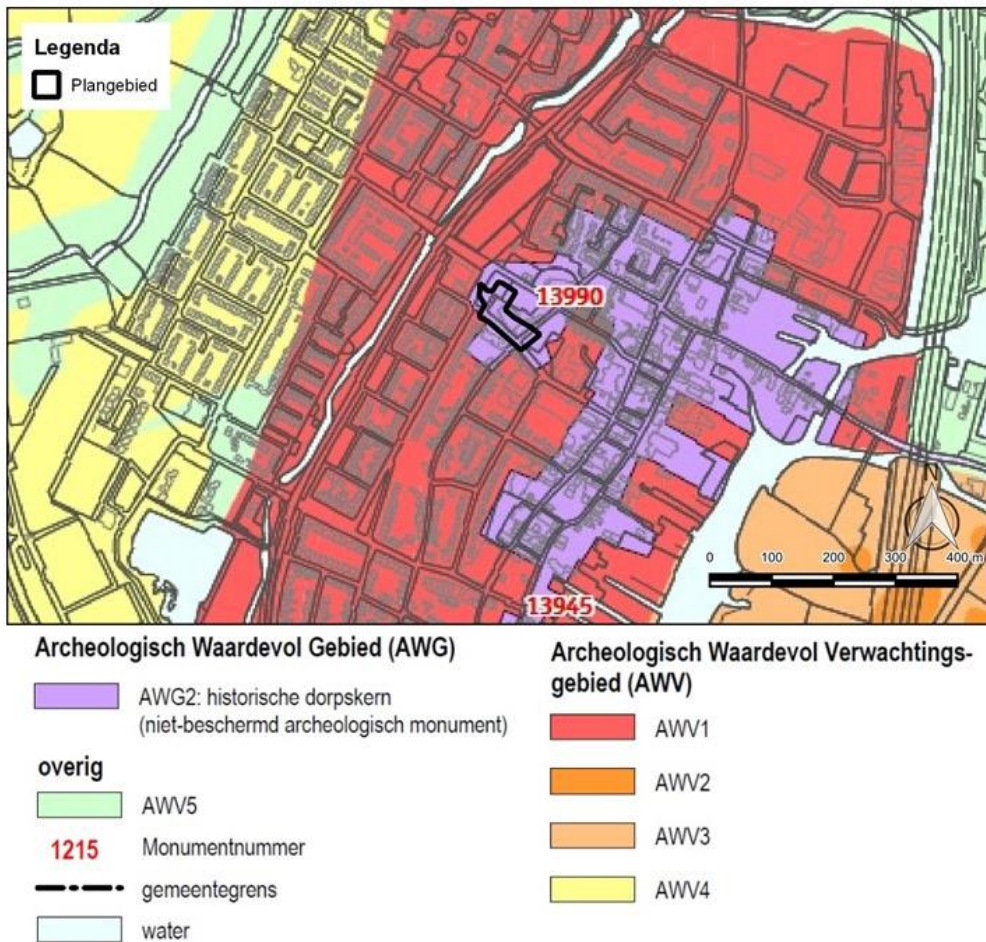
2.2.3. Bodem

Net als op de geomorfologische kaart bevindt het plangebied zich op de bodemkaart van Nederland in bebouwd gebied. Door de ligging in bebouwd gebied is het plangebied niet geclassificeerd in bodemkundige eenheden. Aangezien het plangebied zich bevindt in de historische kern van Uitgeest wordt verwacht dat de ondergrond zal zijn verstoord door gebruik. Verstoring door bijvoorbeeld de aanleg en het verwijderen van bebouwing. Hierdoor wordt een antropogene bodem verwacht in het plangebied. De grondwaterstand in het plangebied is onbekend.

2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Het plangebied bevindt zich in z'n geheel binnen de historische kern van Uitgeest. Die historische kern betreft een terrein met hoge archeologische waarde (monumentnummer: 13945). Binnen het plangebied zijn er geen waarnemingen en vondsten gemeld en geen eerdere onderzoeken uitgevoerd. Echter, in de historische kern buiten het plangebied zijn wel eerdere onderzoeken gedaan en vondsten aangetroffen (zie Bijlage 2).

Conform de archeologische beleidskaart van de gemeente Uitgeest bevindt het plangebied zich in een Archeologische Waardevol Gebied, Waarde 2 (Figuur 6). In dat Archeologisch Waardevol Gebied dient archeologisch onderzoek plaats te vinden bij bodemverstorende werkzaamheden dieper dan 0,35 m - mv en een oppervlakte beslaan van meer dan 100 m² (Kloosterman 2011).

Figuur 6: Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van de gemeente Uitgeest (Kloosterman 2011), met de ligging van het plangebied.

Ongeveer 50 m ten oosten van het plangebied ligt een terrein van archeologische waarde (monumentnummer 13990). Het betreft de oudste kerk van Uitgeest. Die kerk is gebouwd rond 1300 na Chr. De verwachting is dat er nog funderingen aanwezig zijn van oudere fasen van die kerk (bron: Archis).

Ongeveer 150 m ten zuiden van het plangebied op dezelfde strandwal als waar het plangebied is gelegen, maar buiten de historische kern van Uitgeest is een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (Archisnr. 2275309100 en 2353174100; toponiem: Dr. Brugmanplantsoen; Verboom-Jansen 2011; Wullink, 2012). Op basis van dat onderzoek blijkt dat er duinafzettingen aanwezig zijn, maar dat de top hiervan is afgegraven. Op de duinafzettingen is een ophooglaag van stadsafval aanwezig die gebruikt zal zijn voor de tuinbouw. Verder bevinden zich verstoringen tussen 0,4 en 1,2 m –mv binnen het perceel. Omdat de top van de duinen is vergraven en het perceel gedurende de Nieuwe Tijd als tuinbouwgrond in gebruik is geweest, is geen vervolgonderzoek aanbevolen voor de geplande bouwverstoringen die zouden reiken tot 1,0 m –mv.

De archeologische onderzoeken die hieronder worden besproken bevinden zich allen in de historische kern van Uitgeest en op dezelfde strandwal als het plangebied.

Op ca. 280 m ten oosten van het plangebied is een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (Archisnr. 2385242100; toponiem: Bonkenburg 4; Warning 2014). Tot de maximale boordiepte van ca. 3,9 m –mv/ -3,0 m NAP) bestaat de ondergrond uit vier pakketten. Het onderste pakket betreft oude

duin-/ strandafzettingen waarvan de top ligt tussen ca. 2,7 en 3,5 m -mv (-1,7 tot -2,4 m NAP). In die afzettingen kunnen archeologische waarden voorkomen uit de periode Neolithicum – Romeinse Tijd. Bovenop die oude duin-/strandafzettingen bevindt zich veen. De top van het veen bevindt zich op een diepte variërend van ca. 2,5 tot 2,7 m -mv (-1,5 tot -1,6 m NAP). Het veen wordt afgedekt door oude duinafzettingen. Top van de oude duinafzettingen ligt tussen ca. 1,3 en 2,1 m -mv (-0,3 en -1,0 m NAP). In de oude duinafzettingen kunnen archeologische waarden voorkomen uit de periode Romeinse Tijd – Vroege Middeleeuwen. De bovenste 1,3 tot 2,1 m van de ondergrond bestaat uit een opgehoogd/ verstoord pakket. In dat pakket zijn in alle boringen archeologische indicatoren aangetroffen, zoals baksteenpuin, leisteen, mortel en houtskool. In dat pakket kunnen archeologische waarden aangetroffen worden die dateren vanaf de Vroege Middeleeuwen. Op basis van de resultaten van het onderzoek is geadviseerd archeologisch vervolgonderzoek uit te laten voeren bij bodemverstoringen groter dan 100 m². In Archis is geen vervolgonderzoek aangemeld. Direct ten oosten daarvan is een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd (Archisnr. 2430026100; toponiem: Hoorne 3; Nales 2014). De opbouw van de ondergrond is ongeveer hetzelfde als het ten westen gelegen terrein te Bonkenburg 4. Er bevindt zich namelijk op de locatie Hoorne 3 van onder naar boven een pakket Oude duinafzettingen (top op 2,4 tot 2,7 m -mv -1,8 tot -2,1 m NAP), Hollandveen (top op 2,1 m -mv/ -1,5 m NAP), Oude duinafzettingen (top op ca. 1,7 m -mv/ -1,1 m NAP), overstromingsklei (top op 1,3 m -mv/ -0,7 m NAP) en een opgehoogd/ verstoord pakket. De overstromingsklei is mogelijk afgezet vanuit het Oer-IJ. In de top van de klei is een fragment handgevormd aardewerk aangetroffen. Dat kleipakket was bij het onderzoek te Bonkenburg 4 niet aanwezig. Vermoedelijk ligt het terrein Hoorne 3 lager op de flank van de strandwal dan het terrein te Bonkenburg 4. Hoewel ook dat laatstgenoemde terrein waarschijnlijk redelijk laag op de strandwal zal liggen. Het opgehoogd/ verstoord pakket is in drie delen verdeeld, een bouwvoor (de bovenste 0,55 m) en twee aparte cultuurlagen. De bovenste cultuurlaag reikt tot een diepte van ca. 1,0 m -mv / -0,4 m NAP) en bevat baksteenresten, houtskool en geglaazuurd aardewerk. De onderste cultuurlaag is onderscheiden van de bovenste op basis van verschillen in humeusiteit, de onderste is humeuze. In de onderste cultuurlaag zijn houtskool en huttenleem aangetroffen. Op basis van de resultaten van het onderzoek zijn er drie potentiële niveaus aanwezig. De onderste betreft de top van de Oude duinafzettingen onder het veen (op 2,4 m -mv/ -1,8 m NAP). De middelste betreft de top van de overstromingsafzettingen (top op 1,3 m -mv/ -0,7 m NAP). Het bovenste niveau betreft de cultuurlagen, vanaf 0,55 m -mv/ ca. 0 m NAP). Er is geadviseerd geen verder archeologisch onderzoek te verrichten aangezien het terrein eerst met 0,6 m zal worden opgehoogd en vervolgens tot maximaal 0,4 m -mv zal worden verstoord. Daarnaast is geadviseerd om bij verstoringen dieper dan 0,4 m -mv een vervolgonderzoek te laten uitvoeren. Direct ten noorden daarvan is een archeologische begeleiding uitgevoerd (Archisnr. 4753407100; toponiem: Populierenlaan). De resultaten van die begeleiding zijn nog niet beschikbaar in Archis en/of DANS. Ten zuiden van het onderzoek aan de Hoorne 3 is een archeologisch bureauonderzoek en karterend booronderzoek uitgevoerd aan de Langebuurt 1 (Archisnr. 2379508100; Verboom-Jansen, 2012). De ondergrond in dat terrein bestaat tot de maximale boordiepte van 3,0 m -mv/ -2,1 m NAP voornamelijk uit een cultuurlaag met een dikte variërend van 1,2 tot 1,6 m, bovenop veen-, klei- en zandlagen. Het veen is geïnterpreteerd als Hollandveen. De klei- en zandlagen zijn geïnterpreteerd als afzettingen behorende tot de Formatie van Naaldwijk (mariene afzettingen). Alleen in het uiterst zuidwesten is zand aangetroffen dat is geïnterpreteerd als strandwalafzetting. In de cultuurlaag zijn archeologische indicatoren aangetroffen uit de Late Middeleeuwen (kogelpot) en de Nieuwe Tijd (baksteenfragmenten, botmateriaal, faience (aardewerk) en een ijzeren spijker. Er is vervolgonderzoek geadviseerd. In Archis is nog geen vervolgonderzoek aangemeld.

2.4. Historische situatie en mogelijke verstoringen

De historische kern van het dorp Uitgeest, waarbinnen het plangebied ligt, bevindt zich op een strandwal (Figuur 3). Rond 700 na Chr. ontstonden de geestdorpen, waar Uitgeest er ook één van is. Geestdorpen betreffen kleine agrarische gemeenschappen die bestonden uit ovaalvormige bewoningslinten van akkers met bijbehorende boerderijen (www.uitgeest.nl). Behalve de ovale vorm zijn de geestdorpen ook herkenbaar door de begrenzing door twee wegen waarlangs de boerderijen waren gelegen

(www.oerij.eu/). Het dorp Uitgeest bestaat eigenlijk uit twee geesten (Wester- en Oostergeest) (nr. 38 Uitgeest in www.archis.nl). Echter, ze worden als één geheel zien aangezien de klassieke verkaveling van noord naar zuid doorloopt.

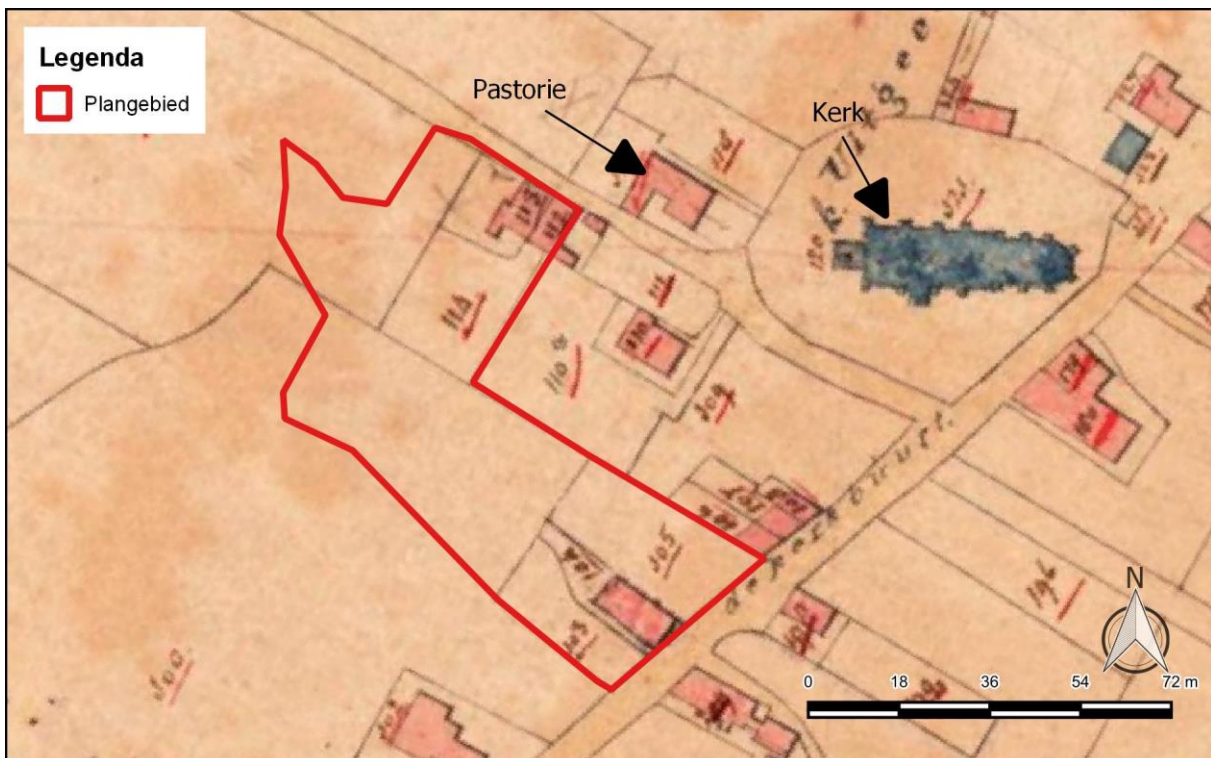
Het oudst geraadpleegde historisch kaartmateriaal dateert rond 1700. Een gravure van J. Ottens laat zien dat Uitgeest uit meerdere wegen bestond, waarvan de Hogeweg de meest westelijke was (Figuur 7). Ten westen van het plangebied is op die kaart een beekje weergegeven (Figuur 7). Dat beekje bestaat nu nog steeds en bevindt zich ten westen van de huidige Geesterweg. Nadere informatie is uit deze kaart niet te verkrijgen.

De oudst geraadpleegde kaart waarop landgebruik in het plangebied is weergegeven betreft het minuutplan uit begin 19^e eeuw. Op basis van de oorspronkelijk aanwijzende tafels behorende bij het Minuutplan, in combinatie met informatie ontvangen van de Historische Vereniging Oud Uitgeest (www.ouduitgeest.nl), bevindt zich binnen het plangebied aan de zuidoostzijde en noordzijde bebouwing (Figuur 8). Die bebouwing aan de zuidoostzijde betreft een huis met erf. Daaromheen ligt een tuin. Aan de noordzijde ligt de woning van de schoolmeester. Bij die woning behoorde ook een erf, een stal met erf, en bijbehorende tuin. Het schoolgebouw waar die woning toe behoorde bevond zich ten noorden van de kerk die gelegen is aan de andere kant van de Castricummerweg (Figuur 8). Die kerk is het oudste gebouw van Uitgeest en dateert uit de 14^e eeuw. Langs de Castricummerweg, de weg ten noorden van het plangebied, lag begin 19^e eeuw de pastorie (Figuur 8). Die pastorie die net ten noorden van het plangebied ligt dateert uit de 17^e eeuw (pers. com. Historische Vereniging Oud Uitgeest (www.ouduitgeest.nl)).

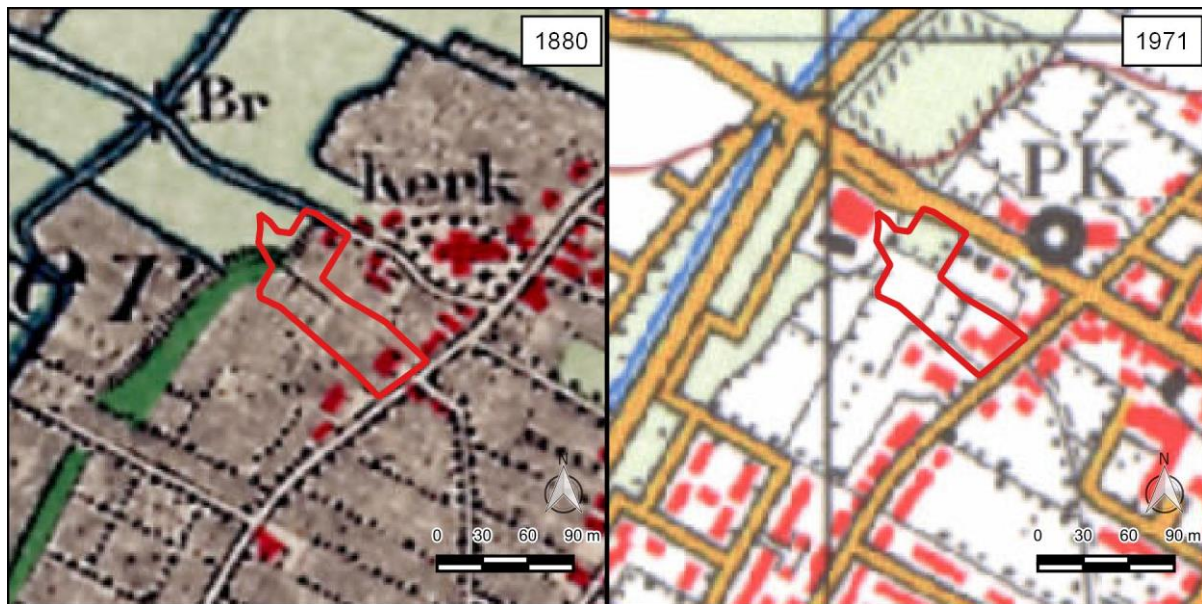
De rest van het plangebied betreft een weiland. Eind 19^e eeuw staat er nog steeds bebouwing in het noordelijk en zuidoostelijk deel van het plangebied (Figuur 9). De bebouwing in het zuidoostelijk deel betreft echter nu geen huis, maar een schoolgebouw. Het oorspronkelijke huis werd gesloopt en werd in 1873 vervangen door een schoolgebouw (eerste steen gelegd op 21 oktober 1873) (pers. com. Historische Vereniging Oud Uitgeest (www.ouduitgeest.nl)). Dat schoolgebouw betreft een gemeentelijk monument en is volgen het kadaster in 1876 gebouwd (www.bagviewer.kadaster.nl). Dat monument bestaat nog in de huidige situatie. Daarnaast is het grootste deel van het plangebied op de kaarten eind 19^e eeuw geen weiland meer, maar is in gebruik als moestuin, boomgaard, kleine akker en/of tuingrond (Figuur 9). Mogelijk voor bloembollenteelt. Tot aan de periode 1970 – 1971 blijft het plangebied grotendeels in gebruik als kleine akkers met bomen eromheen of als tuingrond. Vanaf die periode wordt het plangebied onderdeel van de huidige bebouwing. De oorspronkelijke bebouwing aan de noordzijde van het plangebied bestaat vanaf die periode niet meer (Figuur 9). In de periode 1990 – 1994 is er aangrenzend aan de westzijde van het bijgebouw van het monument, in het zuidoosten van het plangebied, een pand aangelegd dat als bibliotheek fungeerde. Dat pand is onlangs gesloopt.

Figuur 7: Het plangebied op een uitsnede van een gravure van J. Ottens, ca. 1700 (www.heilooopdekaart.nl).

Figuur 8: Uitsnede uit het Minuutplan van begin 19^e eeuw (www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl) met de ligging van het plangebied.

Figuur 9: Uitsnede uit de topografische kaarten van 1880 en 1971 (www.topotijdreis.nl) met de ligging van het plangebied.

2.4.1. Tweede Wereldoorlog

Op de indicatieve kaart militair erfgoed (IKME; www.ikme.nl) ligt het plangebied binnen het gebied van de Neue-Landfront. Dit was gedurende de Tweede Wereldoorlog een Duitse verdedigingslinie achter de Atlantikwall. Deze verdedigingslinie moest een eventuele invasie vanuit de kust vertragen, maar diende ook als rugdekking voor de Atlantikwall. Naast bouwwerken als bunkers en tankversperringen en overige veldversterkingen kunnen binnen deze linie onder andere resten van gevechts- en waarnemingsposities en opstellingsplaatsen van geschut voorkomen. Op basis van gegevens over oorlogshandelingen in de Tweede Wereldoorlog in Nederland zijn er geen aanwijzingen dat er archeologische waarden uit de Tweede Wereldoorlog in het plangebied voorkomen (bron: De Jong 1969 – 1991). Hierdoor is er een lage verwachting voor dergelijke waarden in het plangebied.

2.5. Huidig landgebruik

Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied deels in gebruik als gemeentelijk monument met bijgebouw en bijbehorend erf en deels als groenstrook en parkeerplaats (Figuur 1).³

2.6. Mogelijke verstoringen

Doordat het plangebied zich bevindt binnen de historische kern van Uitgeest, zal het plangebied eeuwenlang in gebruik zijn geweest voor de aanleg en het verwijderen van bebouwing, voor tuinbouw en overige agrarische activiteiten. Hierdoor zal de ondergrond zijn opgehoogd met stadsafval en bouwresten en/of verstoord. De diepte van de verstoring is onbekend, maar op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek kan de ondergrond zijn verstoord tot tenminste 1,0 m -mv. Die verstoring zal echter niet volledig recent zijn. Een deel van die verstoring zal waarschijnlijk zijn ontstaan gedurende de ingebruikname van het plangebied vanaf de Late Middeleeuwen, en mogelijk al eerder. Daarnaast kunnen er recentelijk verstoringen zijn ontstaan door de aanleg en het verwijderen van bebouwing en kabels en leidingen.

³ De rijweg vormt geen onderdeel van het plangebied.

2.7. Gespecificeerd verwachtingsmodel

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied is gelegen op een strandwal die is gevormd tussen 3550 en 3100 voor Chr. Het is onduidelijk of de top van de strandwal is verstoord. Vermoedelijk is het plangebied opgehoogd. Indien er verstoring heeft plaatsgevonden reikt die verstoring vermoedelijk tot een diepte van 0,5 tot 1,0 m -mv (ca. 0 m NAP). Afhankelijk van de mate van de eventuele ophoging is mogelijk alleen het eventuele ophoogpakket verstoord. Op basis hiervan zijn er twee archeologisch relevante afzettingen. Het onderste niveau betreft het onverstoorde deel van de oude duin-/strandafzettingen. In de top van die afzettingen en/ of in, en direct onder, eventuele humeuze lagen kunnen archeologische waarden aanwezig zijn die dateren vanaf het Midden-Neolithicum. De diepten waarop die lagen aanwezig kunnen zijn is onbekend. Die waarden kunnen zijn gerelateerd aan nederzettingsterreinen en bestaan uit sporen zoals paalkuilen, waterputten, etc. Daarnaast zouden er resten kunnen liggen zoals aardewerk, botmateriaal, etc.

De bovenste archeologisch relevante afzetting betreft het verstoorde/opgehoogde deel van de ondergrond. Die verstoring is waarschijnlijk deels gerelateerd aan het gebruik van het plangebied sinds de Late Middeleeuwen, en mogelijk al eerder. Het verstoorde deel van de ondergrond heeft een hoge verwachting voor archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs oudere waarden. Die waarden zullen zijn gerelateerd aan de historische bebouwing van Uitgeest en kan bestaan uit muurresten, funderingen, aardewerk, botmateriaal, baksteen, etc. Daarnaast zouden ook sporen aanwezig kunnen zijn die gerelateerd kunnen worden aan agrarische activiteiten (bijv. graven van sleuven/sloten of ploegsporen).

Om het verwachtingsmodel te toetsen en waar nodig aan te vullen en om te controleren in hoeverre de bodemopbouw in het plangebied nog intact is, is er een Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd.

3. Veldonderzoek

3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet

Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, is om de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar de oorspronkelijke bodemopbouw intact is gebleven en waar niet. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor de volgende fasen. Het veldonderzoek bestond uit een booronderzoek.

3.2. Werkwijze

In het plangebied zijn 5 boringen gezet met een diepte variërend van 2,5 tot 3,5 m beneden het maaiveld (bijlage 3 en 4). Eén boring is uitgevoerd in het uiterste noordwesten van het plangebied waar parkeerplaatsen worden ingericht (boring 1). Daarnaast zijn drie boringen uitgevoerd binnen de contour van de nieuwbouw. Eén daarvan ligt op een plek buiten de voormalige bebouwing (boring 3), één ligt op de locatie van de voormalige bibliotheek (boring 4) en ligt op de plek waar gedurende begin 19e eeuw, en vermoedelijk al eerder, bebouwing heeft gestaan (boring 2). De vijfde boring is uitgevoerd aan de zuidoostzijde van het plangebied voor een evenredige verspreiding in het plangebied.

Er is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm voor dat deel van de ondergrond dat zich bevindt boven de grondwaterspiegel. Voor het deel onder de grondwaterspiegel is gebruik gemaakt van een zuigerboor (doorsnede 4 cm). Het veldonderzoek is uitgevoerd door D.F.A.M. van den Biggelaar (KNA Prospector MA).

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; SIKB 2008) met behulp van een veldcomputer en het programma TerraIndex van I.T. Works. De locaties van de boringen (x- en y-waarden) zijn ingemeten vanuit de bebouwing. De hoogtes van de boringen (z-waarden) zijn bepaald aan de hand van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3; PDOK). De opgeboorde monsters zijn door middel van verbrokkelen in het veld onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, baksteen, vuursteen, huttenleem en bot.

3.3. Resultaten

3.3.1. Lithologie en geologie

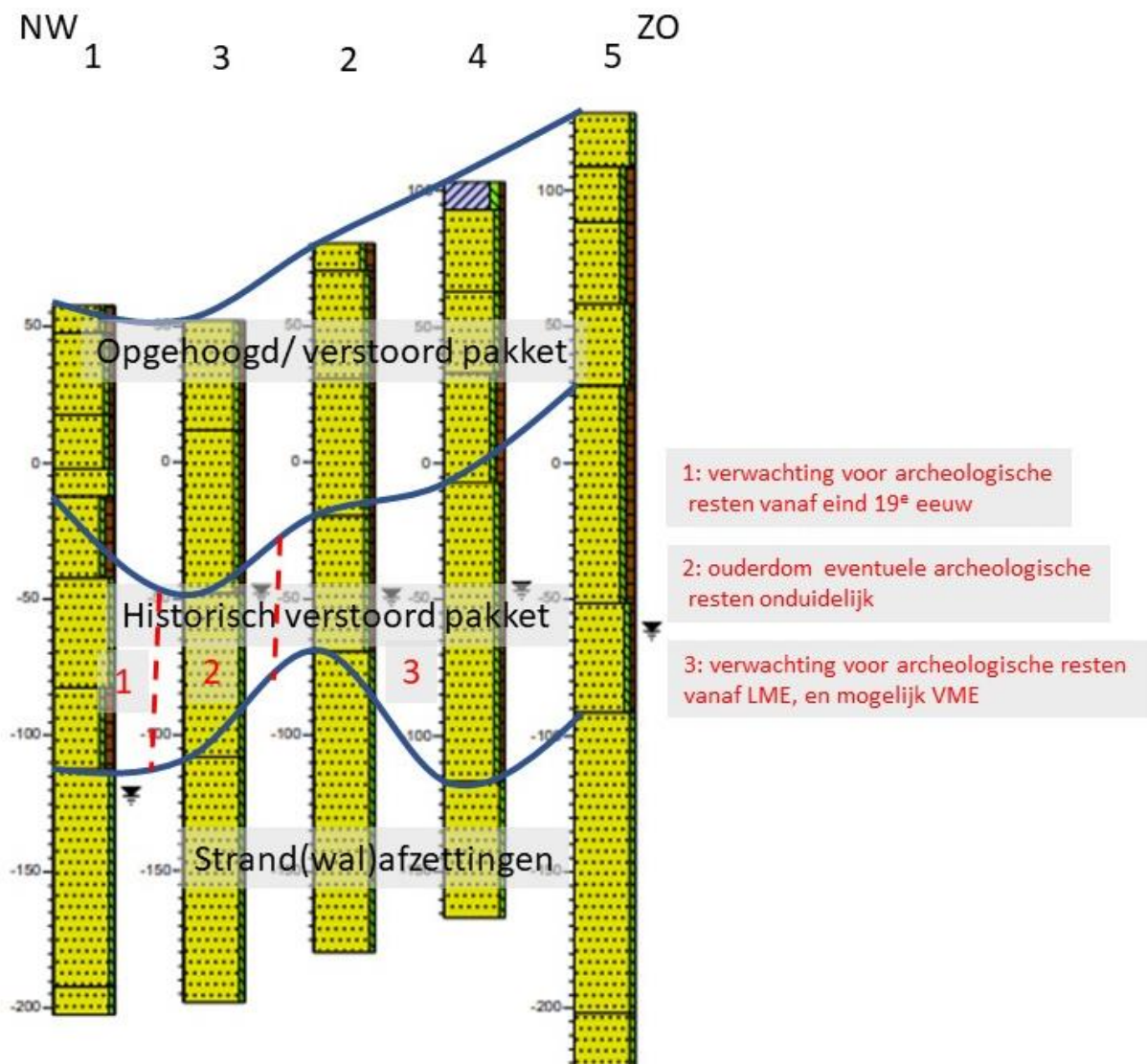
Tot de maximale boordiepte van 3,5 m -mv (-2,2 m NAP) bestaat de ondergrond voornamelijk uit matig fijn zand en kan worden verdeeld in drie pakketten (Figuur 10). Alleen op boorlocatie 4 bestaat de bovenste 10 cm uit klei.

Het onderste pakket is kalkrijk, lichtbeige van kleur en bevat onderin een spoor schelpengruis. Dat pakket is op basis van de lithologie en de resultaten uit het bureauonderzoek geïnterpreteerd als strand(wal)afzettingen. De top van de intacte strand(wal)afzettingen ligt tussen 1,5 en 2,2 m -mv (-0,7 tot -1,2 m NAP).

Het middelste pakket is lithologisch divers. Op boorlocatie 1 bestaat het middelste pakket van onder naar boven uit een opeenvolging van matig humeus zand, niet-humeus zand dat gevlekt is en wederom matig humeus zand. Bovendien is dat pakket op boorlocatie 1 grijs tot bruingrijs van kleur en kalkloos. Het middelste pakket op boorlocatie 2 is bruingrijs van kleur en zwak humeus. Op boorlocatie 3 is dat pakket grijs van kleur en bevat baksteengruis. Op boorlocaties 4 en 5 bestaat het middelste pakket uit bruin(grijs) humeus zand met een enkel fragment Nieuwe tijd aardewerk. Op basis van de lithologie is

het middelste pakket bij alle boringen geïnterpreteerd als historisch verstoord pakket. De top van het historisch verstoord pakket bevindt zich tussen 0,7 en 1,1 m -mv (-0,5 tot 0,3 m NAP).

Het bovenste pakket is voornamelijk humeus, deels kalkloos en deels kalkrijk, beige tot (grijs)bruin van kleur en is veel gevlekt (beige met bruin/grijs). Op boorlocatie 1 komt in het bovenste pakket, zand voor dat lichtbeige van kleur is met veel vlekken (bruin met lichtbeige zand). Het bovenste pakket op boorlocatie 2 is donkerder van kleur dan het middelste pakket. Daarnaast bevat het bovenste pakket brokken klei, baksteenfragmenten en veel vlekken. Op boorlocatie 3 is het bovenste pakket niet gevlekt en lichter van kleur dan in de overige boringen. Op boorlocaties 4 en 5 is het bovenste pakket humeus, gevlekt (bruin met lichtbeige) en bevat metselpuin en fragmenten bakstenen. Het bovenste pakket is geïnterpreteerd als opgehoogd en verstoord pakket. Het is onduidelijk wanneer ophoging en/of versterking heeft plaatsgevonden.

Figuur 10: Lithogenetische interpretatie van boorstaten en projectie op een profiellijn. Voor de ligging van de profiellijn zie Bijlage 3. Voor de legenda zie Bijlage 4. Ook de verwachting ouderdom van eventuele archeologische resten in het historisch verstoord pakket is weergegeven.

3.3.2. Bodemopbouw

Op basis van het booronderzoek, in combinatie met het bureauonderzoek, blijkt dat het plangebied is opgehoogd. De top van het historisch verstoord pakket betreft het maaiveld voorafgaand aan die ophoging. De top van het historisch verstoord pakket bevindt zich tussen 0,7 en 1,1 m -mv (-0,5 tot 0,3 m NAP). Aangezien de ondergrond is verstoord tot een diepte variërend van 1,5 tot 2,2 m -mv (-0,7 tot -1,2 m NAP), reikt de verstoring van de natuurlijke lagen dus tussen 0,5 en 1,2 m beneden het oorspronkelijke maaiveld (voorafgaand aan ophoging).

Bodems in historisch verstoord pakket (voorafgaand aan ophoging)

Op basis van het booronderzoek blijkt dat er in het historisch verstoord pakket drie verschillende bodems voorkomen. Eén van die drie bodems bevindt zich op boorlocaties 1, 4 en 5. Op die boorlocaties reikt de verstoring tot tenminste 1,0 m beneden het oorspronkelijke maaiveld. Bovendien komen er op boorlocaties 4 en 5 antropogene indicatoren voor, namelijk fragmenten aardewerk. Hierdoor is de bodem op boorlocaties 1, 4 en 5 geïnterpreteerd als antropogene bodem.

Op boorlocatie 2 was voorafgaand aan ophoging de bovenste 0,5 m van de ondergrond humeus. Doordat het een zandgrond is waarvan de top 0,5 m humeus is, is die bodem geïnterpreteerd als eerdgrond (De Bakker 1966).

Op boorlocatie 3 bestaat de bodem uit niet-humeus zand, waarvan de top laaggelegen is (-0,5 m NAP). Hierdoor is deze bodem geïnterpreteerd als vlakvaaggrond (De Bakker 1966).

Bodem in opgehoogd/ verstoord pakket

Het opgehoogd/verstoord pakket reikt tot een diepte tussen 0,7 en 1,1 m -mv (-0,5 tot 0,3 m NAP). Daarnaast komen er antropogene indicatoren voor, namelijk baksteengruis en metselpuin. Hierdoor is de bodem geïnterpreteerd als antropogene bodem.

3.3.3. Archeologische indicatoren

Op boorlocaties 4 en 5 is op 2,0 m -mv (-0,7 tot -1,0 m NAP) een fragment Nieuwe Tijd geglazuurd aardewerk aangetroffen. Die fragmenten waren dusdanig klein dat er alleen een datering tot de Nieuwe Tijd aan kon worden gegeven. Op boorlocatie 2 zijn op 0,5 m -mv (-0,3 m NAP) baksteenfragmenten aangetroffen. Doordat ze verder geen waardevolle informatie bevatten zijn die fragmenten baksteen en aardewerk niet verzameld.

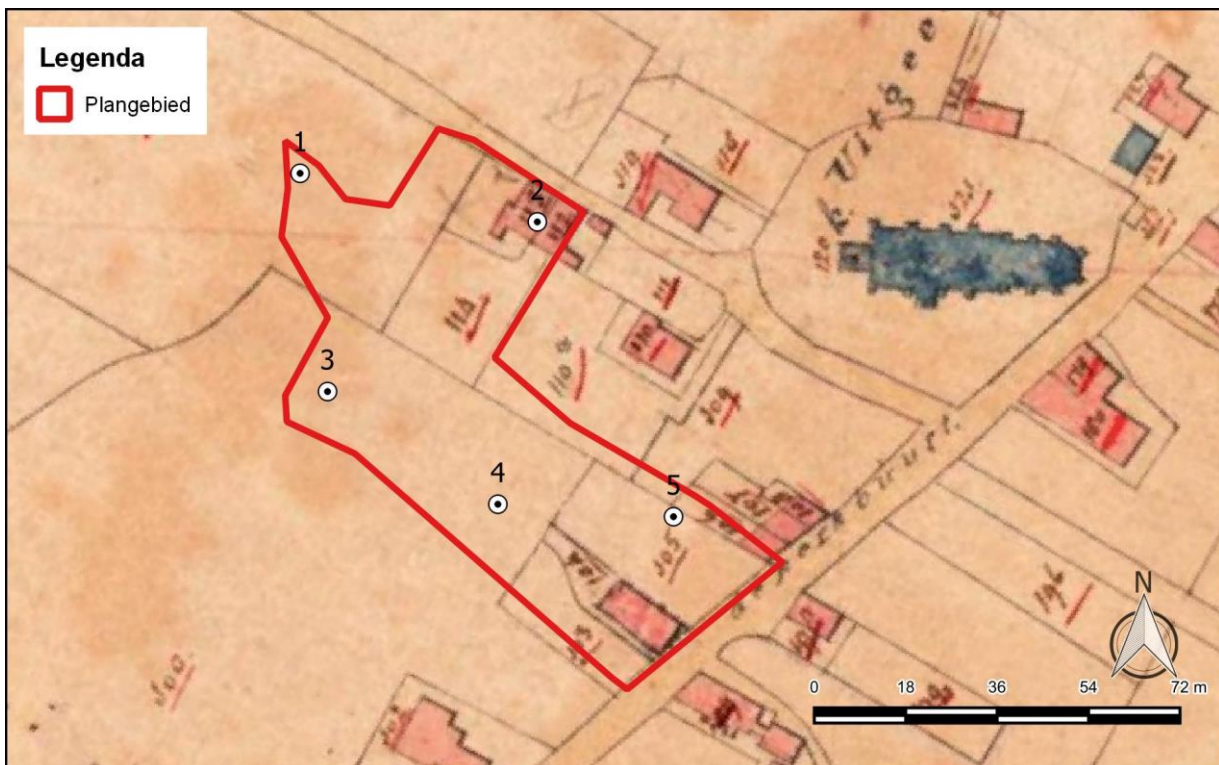
3.4. Interpretatie

Op basis van de resultaten van het booronderzoek blijkt dat het plangebied is gelegen op een strandwal die vervolgens is opgehoogd. Uit het bureauonderzoek blijkt dat die strandwal is gevormd tussen 3550 en 3100 voor Chr. (Dalen et al. 2008, Vos s.a., Westerhof et al. 1988; Figuur 3). Het betreft één van de oudste strandwallen. De oudste strandwallen liggen het meest oostelijk. Uit het bureauonderzoek blijkt dat de oorspronkelijke top van de meest oostelijke strandwallen lag op ca. 0 tot 0,5 m NAP (Figuur 2b). Aangezien de top van het historisch verstoord pakket zich bevindt tussen -0,5 tot 0,3 m NAP (0,7 en 1,1 m -mv) is de top van dat pakket geïnterpreteerd als het maaiveld voorafgaand aan ophoging, het oorspronkelijke maaiveld van de strandwal. Doordat de verstoring reikt tussen 0,5 en 1,2 m beneden het maaiveld voorafgaand aan ophoging, betekent dit dat slechts de top 0,5 tot 1,2 m van de strandwal zal zijn verstoord. De top van de strand(wal)afzettingen heeft een hoge archeologische verwachting voor archeologische waarden uit de periode Midden – Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd, en mogelijk de Vroege Middeleeuwen. Vanwege de beperkte verstoring van de strandwal kunnen diepreikende sporen uit die perioden nog aanwezig zijn direct onder het historisch verstoord pakket. Die sporen kunnen zijn gerelateerd aan nederzettingsterreinen en bestaan uit paalkuilen, waterputten, etc. In die sporen kunnen vondsten voorkomen zoals aardewerk, botmateriaal, etc.

De top van de strandwal is verstoord. Dat betreft een historisch verstoord pakket. Op boorlocatie 1 bestaat die verstoring uit een opeenvolging van matig humeus zand, niet-humeus zand dat gevlekt is en wederom matig humeus zand. Op basis van die opeenvolging is die verstoring waarschijnlijk gerelateerd aan tuinbouw. Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied gedurende het einde van

de 19^e eeuw tot aan 1970 voor een groot deel in gebruik is geweest voor tuinbouw. Boorlocatie 1 ligt echter op een plek waar volgens het bureauonderzoek geen tuinbouw heeft plaatsgevonden, maar waar zich een grasland bevindt. Op basis van het booronderzoek blijkt dat er op boorlocatie 1 wel degelijk tuinbouw heeft plaatsgevonden. Het is onduidelijk waarom dit niet is weergegeven op de topografische kaarten vanaf het einde van de 19^e eeuw. Op boorlocatie 1 kunnen in het historisch verstoord pakket archeologische resten liggen vanaf eind 19^e eeuw (Figuur 10).

De eerdgrond op boorlocatie 2 in het historisch verstoord pakket betreft een intacte bodem. Boring 2 is uitgevoerd op een locatie waar begin 19^e eeuw bebouwing heeft gestaan (Figuur 11). Boring 2 bevindt zich bovendien langs een weg die langs de nabijgelegen kerk loopt, de huidige Castricummerweg. Uit het bureauonderzoek blijkt dat die kerk uit de 14^e eeuw stamt. Uit het bureauonderzoek blijkt bovendien dat de pastorie langs de Castricummerweg, tegenover het huis van de schoolmeester dat in het plangebied ligt, al sinds de 17^e eeuw aanwezig was. Wanneer de eerbodem op boorlocatie 2 is gevormd is onbekend. Echter, wel is duidelijk dat er archeologische resten in die bodem aanwezig kunnen zijn uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs uit de Vroege Middeleeuwen (Figuur 10).

Figuur 11: Uitsnede uit het Minuutplan van begin 19^e eeuw (www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl) met de ligging van het plangebied en de uitgevoerde boringen.

Het maaiveld op boorlocatie 3 was voorafgaand aan ophoging laaggelegen (-0,5 m NAP). Bovendien bevindt boring 3 zich niet langs de Hogeweg of de Castricummerweg. Hierdoor worden er op boorlocatie 3 geen resten in het historisch verstoord pakket verwacht die gerelateerd zijn aan bebouwing. Mogelijk zijn er resten aanwezig die gerelateerd zijn aan agrarische activiteiten. Het is onduidelijk hoe oud die resten kunnen zijn (Figuur 10).

Uit het booronderzoek blijkt dat op boorlocatie 4, waar tot 2019 een bibliotheek heeft gestaan, nog een historisch verstoord pakket aanwezig is. Dat betekent dat de aanleg van die bibliotheek de ondergrond beperkt heeft verstoord. Zowel op boorlocatie 4 als op boorlocatie 5 is in het historisch verstoord pakket een fragment Nieuwe Tijd aardwerk aangetroffen. Door het aantreffen van dat aardwerk, in combinatie

met de ligging nabij de Hogeweg, kunnen in het historisch verstoord pakket op boorlocatie 4 en 5 archeologische resten aanwezig zijn uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs uit de Vroege Middeleeuwen (Figuur 10).

Direct onder het historisch verstoord pakket kunnen in het gehele plangebied archeologische sporen aanwezig zijn uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs uit de Vroege Middeleeuwen. Op boorlocatie 2, 4 en 5 kunnen die sporen gerelateerd zijn aan nederzettingsterrein, terwijl op boorlocatie 1 en 3 die sporen mogelijk behoren tot agrarische activiteiten.

Het opgehoogd/ verstoord pakket zal waarschijnlijk dateren uit de 20ste eeuw. Op boorlocatie 1 is het onderliggende historisch verstoord pakket namelijk waarschijnlijk ontstaan vanaf eind 19^e eeuw. Doordat het opgehoogd/ verstoord pakket waarschijnlijk dateert uit de 20ste eeuw heeft het geen archeologische waarde.

4. Conclusie en aanbevelingen

In opdracht van Rho adviseurs zijn in maart 2021 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Hogeweg 8 in Uitgeest, gemeente Uitgeest. Ten behoeve van het onderzoek is een aantal vragen gesteld die als volgt beantwoord kunnen worden:

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?*

Het plangebied is gelegen op een strandwal waarvan de natuurlijke top is verstoord. Vervolgens is de strandwal opgehoogd.

- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?*

Op basis van het booronderzoek, in combinatie met het bureauonderzoek, blijkt dat het plangebied is opgehoogd. De top van het historisch verstoord pakket betreft het maaiveld voorafgaand aan die ophoging. Voorafgaand aan die ophoging reikte de verstoring tussen 0,5 en 1,2 m beneden het maaiveld. In het historisch verstoord pakket bevinden zich drie verschillende bodemtypen. Op boorlocaties 1, 4 en 5 is de ondergrond geïnterpreteerd als een antropogene bodem, op boorlocatie 2 als eerdgrond en op als vlakvaaggrond.

Het opgehoogd/verstoord is geïnterpreteerd als antropogene bodem.

- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? En zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?*

Er bevinden zich twee potentiële archeologische afzettingen in het plangebied. De onderste afzetting betreft de top van de strand(wal)afzettingen direct onder het verstoord pakket. Die top ligt tussen 1,5 tot 2,2 m -mv (-0,7 tot -1,2 m NAP).

Het bovenste archeologisch relevante pakket betreft het historisch verstoord pakket. De top van het historisch verstoord pakket bevindt zich tussen 0,7 en 1,1 m -mv (-0,5 tot 0,3 m NAP).

- *Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?*

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied is gelegen op een strandwal die is gevormd tussen 3550 en 3100 voor Chr. Het is onduidelijk of de top van de strandwal is verstoord. Vermoedelijk is het plangebied opgehoogd. Indien er verstoring heeft plaatsgevonden reikt die verstoring vermoedelijk tot een diepte van 0,5 tot 1,0 m -mv (ca. 0 m NAP). Afhankelijk van de mate van de eventuele ophoging is mogelijk alleen het eventuele ophoogpakket verstoord. Op basis hiervan zijn er twee archeologisch relevante afzettingen. Het onderste niveau betreft het onverstoorde deel van de oude duin-/strandafzettingen. In de top van die afzettingen en/ of in, en direct onder, eventuele hune- of hunevallen kunnen archeologische waarden aanwezig zijn die dateren vanaf het Midden-Neolithicum. De diepten waarop die lagen aanwezig kunnen zijn is onbekend. Die waarden kunnen zijn gerelateerd aan nederzettingsterreinen en bestaan uit sporen zoals paalkuilen, waterputten, etc. Daarnaast zouden er resten kunnen liggen zoals aardewerk, botmateriaal, etc.

De bovenste archeologisch relevante afzetting betreft het verstoorde/opgehoogde deel van de ondergrond. Die verstoring is waarschijnlijk deels gerelateerd aan het gebruik van het plangebied sinds de Late Middeleeuwen, en mogelijk al eerder. Het verstoorde deel van de ondergrond heeft een hoge verwachting voor archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs oudere waarden. Die waarden zullen zijn gerelateerd aan de historische bebouwing van Uitgeest en kan bestaan uit muurresten, funderingen, aardewerk, botmateriaal, baksteen, etc. Daarnaast zouden ook sporen aanwezig kunnen zijn die gerelateerd kunnen worden aan agrarische activiteiten (bijv. graven van sleuven/sloten of ploegsporen).

Het booronderzoek bevestigt het bureauonderzoek, het plangebied is gelegen op een strandwal die is opgehoogd. Bovendien blijkt uit het booronderzoek dat de top van het historisch verstoord pakket het maaiveld betreft voorafgaand aan die ophoging. Daarnaast blijkt uit het booronderzoek dat voorafgaand aan die ophoging de verstoring reikte tussen 0,5 en 1,2 m beneden het maaiveld (-0,7 tot -1,2 m NAP). De verstoring reikt daarmee wel dieper dan verwacht op basis van het bureauonderzoek (ca. 0 m NAP). Daarnaast blijkt uit het booronderzoek, in overeenstemming met het bureauonderzoek, dat het historisch verstoord pakket archeologische waarden bevat uit de Nieuwe Tijd.

- *Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?*

Op boorlocaties 4 en 5 is op 2,0 m -mv (-0,7 tot -1,0 m NAP) een fragment Nieuwe Tijd geglaazuurd aardewerk aangetroffen. Die fragmenten waren dusdanig klein dat er alleen een datering tot de Nieuwe Tijd aan kon worden gegeven. Op boorlocatie 2 zijn op 0,5 m -mv (-0,3 m NAP) baksteenfragmenten aangetroffen. Doordat ze verder geen waardevolle informatie bevatten zijn die fragmenten baksteen en aardewerk niet verzameld. De fragmenten Nieuwe Tijd aardewerk zijn aangetroffen in het historisch verstoord pakket. De baksteenfragmenten zijn weliswaar aangetroffen in het opgehoogd/ verstoord pakket, maar bevinden zich wel op de locatie waar begin 19^e eeuw, en mogelijk al eerder, bebouwing heeft gestaan. Het aantreffen van deze archeologische indicatoren is in overeenstemming met de hoge archeologische verwachting voor archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, en mogelijk zelfs oudere waarden.

- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemversturende werkzaamheden?*

De aanleiding van het onderzoek is de sloop van de huidige bebouwing, met uitzondering van het huidige gemeentelijk monument in het zuidoostelijk deel van het plangebied, en de aanleg van nieuwbouw. De nieuwbouw betreft nieuwe woningen en parkeerplaatsen. De diepte van de bodemverstoring die hierdoor optreedt is tot ca. 1,8 m -mv.

Er bevinden zich twee potentiële archeologische afzettingen in het plangebied. De onderste afzetting betreft de top van de strand(wal)afzettingen direct onder het verstoord pakket. Die top ligt op 1,5 m -mv (-0,7 m NAP).

Het bovenste archeologisch relevante pakket betreft het historisch verstoord pakket. De top van het historisch verstoord pakket bevindt zich tussen 0,7 en 1,1 m -mv (-0,5 tot 0,3 m NAP).

Dit betekent dat de voorgenomen bodemversturende werkzaamheden een bedreiging zullen vormen voor beide potentiële archeologische niveaus.

4.1. Aanbevelingen

Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat er in het plangebied twee potentiële archeologische niveaus aanwezig zijn. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek adviseert IDDS Archeologie om vervolgonderzoek uit te laten voeren bij bodemversturende werkzaamheden die dieper reiken dan 0,4 m -mv.⁴ Bij bodemversturende werkzaamheden die dieper reiken dan 1,2 m -mv (-0,4 m NAP)⁵ adviseert IDDS Archeologie om bij dat vervolgonderzoek rekening te houden met twee archeologisch relevante niveaus.

⁴ Voor deze diepteligging is rekening gehouden met een veiligheidsmarge van 0,3 m.

⁵ Idem.

Daarnaast adviseert IDDS Archeologie om dat vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Een proefsleuvenonderzoek is de beste manier om na te gaan of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn uit de Middeleeuwen en/of de Nieuwe Tijd.

Bovenstaand advies dient gecontroleerd en beoordeeld te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de Gemeente Uitgeest. Deze zal vervolgens een besluit nemen inzake de te volgen procedure. IDDS Archeologie wil meegeven dat voordat dit besluit genomen is, er niet begonnen kan worden met bodemversturende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

Voor alle gravende onderzoeken, waaronder proefsleuven, dient voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek een Programma van Eisen geschreven te worden. Dit Programma van Eisen moet goedgekeurd worden door de bevoegde overheid (de Gemeente Uitgeest) alvorens met het onderzoek kan worden begonnen.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het onverwacht aantreffen dan wel het ongezien vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden. Wij wijzen u er graag op dat indien archeologische waarden worden aangetroffen, deze conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet zo spoedig mogelijk bij de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gemeld dienen te worden. Dit kan door het invullen van het vondstmeldingsformulier op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl) of door contact op te nemen met de InfoDesk (info@cultureelerfgoed.nl).

Literatuur en kaarten

- Bakker, H. de, 1966: De subgroepen van het systeem van bodemclassificatie voor Nederland. In: *Boor en Spade: verspreide bijdragen tot de kennis van de bodem van Nederland*, deel 15. Stichting voor Bodemkartering (Wageningen).
- Berendsen, H.J.A., 2005³ (1997): *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*, Assen.
- Biggelaar, D.F.A.M. van den, 2021: *Plan van aanpak. Hogeweg 8 in Uitgeest, gemeente Uitgeest*, Noordwijk (Intern rapport, IDDS Archeologie).
- Centraal College van Deskundigen, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie*, versie 4.1, Gouda.
- Dalen, J.H. van/J.H.C. Deeben/D.P. Hallewas/R. Koopstra/Th.J. Maarleveld/J.H.M. Peeters/R. Wiemer, 2008: *Indicatieve kaart van Archeologische Waarden 3^e generatie*, Amersfoort (RACM).
- Jong, L. de, 1969 – 1991: *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog, 14 delen in 29 boekbanden*, Staatsdrukkerij en uitgeverij, Den Haag.
- Kloosterman, P., 2011: *Archeologiebeleid, gemeente Uitgeest*, Weesp (RAAP-notitie 3694).
- Lange, S. / E.A. Besselsen / H. van Londen, 2004: *Het Oer-IJ estuarium. Archeologische KennisInventarisatie (AKI)*, Amsterdam (AAC rapport).
- Mulder, E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.
- Nales, T., 2014: *Uitgeest, Hoorne 3, Gemeente Uitgeest (Noord-Holland): Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO; verkennende fase)*. Transect-rapport 377.
- SIKB, 2008: *Archeologische standaard boorbeschrijving, Archeologie Leidraad*, Gouda.
- Valk, L. van der, 1996: *Coastal barrier deposits in the central Dutch coastal plain*, Haarlem (Mededelingen van de Rijks Geologische Dienst 57).
- Verboom-Jansen, M., 2011: Een archeologisch bureau-onderzoek aan het Dr. Brugmanplantsoen te Uitgeest (NH). Geldermalsen (ARC-Rapporten 2011-72).
- Verboom-Jansen, M., 2012: Een archeologisch bureau-onderzoek en karterend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Langebuurt 1 te Uitgeest (NH). ARC-Rapporten 2012-114.
- Vos, P.C. s.a.: *Nieuwe landelijke paleogeografische kaarten van Nederland in het Holoceen*, Utrecht (TNO, Water- en bodembeheer).
- Westerhoff, W.E. / J. Blokzijl, 1984: *Geologische kaart van Nederland, Alkmaar West (19 West)*, Rijks Geologische Dienst.
- Westerhoff, W.E./E.F.J. de Mulder/W. de Gans, 1988: *Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland 1:50000, blad Alkmaar (19O en 19W)*, Haarlem (Rijks Geologische Dienst).
- Wullink, A.J., 2012: *Een karterend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan het Dr. Brugmanplantsoen in Uitgeest (NH)*, ARC-Rapporten 2012-20, Geldermalsen.
- Warning, S., 2014: Plangebied Bonkenburg 4 in Uitgeest, gemeente Uitgeest; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en een verkennend veldonderzoek. RAAP-notitie 4850.

Websites

archis.cultureelerfgoed.nl

beeldbank.cultureelerfgoed.nl

ikme.nl

landschapinnederland.nl/militaire-landschapskaart

www.bodemloket.nl

www.dinoloket.nl

www.pdok.nl

www.topotijdreis.nl

www.heilooopdekaart.nl

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
AMZ	Archeologische Monumentenzorg
Archis	Archeologisch Informatie Systeem
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode
AWN	Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland
BP	Before Present (Present = 1950)
GHG	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
GLG	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
GPS	Global Positioning System
indet	ondetermineerbaar
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Plan van Aanpak
PvE	Programma van Eisen
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Verklarende woordenlijst

¹⁴ C-datering	(ook wel C14-datering) Bepaling van gehalte aan radioactieve koolstof ¹⁴ C van organisch materiaal (hout, houtskool, veen, schelpen e.d.) waaruit de ¹⁴ C-ouderdom kan worden afgeleid. Deze ouderdom wordt opgegeven in jaren vóór 1950 na Chr. (jaren BP) met daaraan toegevoegd de aan de meting verbonden mogelijke afwijking (standaarddeviatie)
Allerød tijd	Korte, relatief warme periode uit de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 11.800-11.000 jaar geleden
antropogeen	Ten gevolge van menselijk handelen (door mensen veroorzaakt/gemaakt)
Archis-melding	Elke melding bij het centraal informatiesysteem (Archis)
artefact	Alle door de mens vervaardigde of gebruikte voorwerpen
bioturbatie	Verstoring van de oorspronkelijke bodemstructuur en/of transport van materiaal door plantengroei en dierenactiviteiten
Bølling tijd	Korte, relatief warme periode uit de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 13.500-12.000 jaar geleden
Boreaal	Tijdvak, onderafdeling van het Holoceen, gekarakteriseerd door een gematigd en continentaal klimaat en een bebost landschap gedomineerd door loofbomen (datering ca. 6800-5500 voor Chr.)
buitendijks	Gronden die aan de rivierzijde van een dijk liggen. In het buitendijkse gebied liggen de uiterwaarden
castellum	Romeins legerkamp
conservering	Mate waarin grondsporen, anorganische en organische archeologische resten bewaard zijn
couperen	Het maken van één of meer verticale doorsneden door een spoor of laag om de aard, diepte, vullingen, vorm en relaties met andere fenomenen vast te stellen
crematie	Begraving met gecremeerd menselijk bot
crevasse	Doorbraakgeul door een oeverwal
dagzomen	Aan de oppervlakte komen, zichtbaar worden van gesteenten (met inbegrip van zand, klei, etc.)

dekzand	Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek' (Formatie van Bostel)
Dryas	Laatste gedeelte van de laatste ijstijd (Weichselien), ca. 20.000-10.000 jaar geleden
Edelmanboor	Een handboor voor bodemonderzoek
Eemien	Interglaciaal tussen de voorlaatste en laatste ijstijd (Saalien en Weichselien), ca. 130.000-120.000 jaar geleden
eerdgrond	Grond met een humushoudende minerale bovengrond van meer dan 50 cm, ontstaan door invloed van de mens
eolisch	Door de wind gevormd, afgezet
estuarien	Afgezet in een estuarium
estuarium	Inham aan de kust waarin met name het getijde grote invloed uitoefent op het landschap, bijvoorbeeld de Westerschelde
fluviaal	Door rivieren gevormd, afgezet
fluvioglaciaal	Door smeltwater (afkomstig van gletsjers) afgezet
gaafheid	Mate van (fysieke) verstoring van de bodem, zowel in verticale zin (diepte) als in horizontale zin (omvang)
Hollandveen	Holocene formatie, ontstaan vanaf 3500 voor Chr.
Holoceen	Jongste geologisch tijdvak dat nog steeds voortduurt (vanaf de laatste ijstijd: ca. 8800 jaar voor Chr.)
horizont	Kenmerkende laag binnen de bodemvorming
humus	Organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
ijzeroer	IJzeroxydehydrataat, een ijzererts dat vooral in vlakke landstreken, in dalen en moerassige gebieden op geringe diepte voorkomt
in situ	Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren
inhumatie	Begraving met niet gecremeerd menselijk bot
interstadiaal	Een warmere periode tijdens een ijstijd (glaciaal)
kom	Laag gebied waar na overstroming van een rivier vaak water blijft staan en klei kan bezinken
kreek	Waterweg waarbij het water vanuit zee of rivier onder invloed van het getijde in- en uitstroomt
kronkelwaard	Deel van een stroomgebied omgeven – en grotendeels opgebouwd – door een meander
kwel	Door hydrostatische druk aan het oppervlakte treden van grondwater
kwelder	zie schor
laag	Een vervolgbare grondeenheid die op archeologische of geologische gronden als eenheid wordt onderscheiden
leem	Grondsoort die wordt gekenmerkt door een samenstelling van meer dan 50% silt, minder dan 50% zand en minder dan 25% klei
Limes	de noordgrens van het Romeinse rijk
lithologie	Wetenschap die zich bezighoudt met de beschrijving en het ontstaan van de sedimentaire gesteenten
löss	Door de wind gevormde afzetting van zeer fijnkorrelig materiaal waarvan het overgrote deel van de korrels (60-85%) kleiner is dan 0,063 mm
lutum	Kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm
meander	Min of meer regelmatige lusvormige rivierbocht
meanderen	(van rivieren of beken) Zich bochtig door het landschap slingeren
oeverwal	Langgerekte rug langs een rivier of kreek, ontstaan doordat bij het buiten de oevers treden van de stroom het grovere materiaal het eerst bezinkt

OSL-datering	Dateringsmethode waarmee op grond van energieverval kan worden bepaald wanneer een fragment kwarts (zand) voor het laatst heeft blootgestaan aan direct zonlicht
oxidatie	Reactie met zuurstof (roesten/corrosie bij metalen; 'verbranding' bij veen)
plaggendek	Verhoogd bouwland, ontstaan door ophoging ten gevolge van bemesting. Voor de bemesting werden pluggen of met zand vermengde potstalmest opgebracht
plangebied	Gebied waarbinnen de realisering van de planvorming het bodemarchief kan bedreigen
Pleistoceen	Geologisch tijdperk dat ca. 2,3 miljoen jaar geleden begon. Gedurende deze periode waren er sterke klimaatwisselingen van gematigd warm tot zeer koud (de vier bekende ijstijden). Na de laatste ijstijd begon het Holoceen (ca. 8800 voor Chr.)
podzol	Goed ontwikkelde bodem in gebieden met veel neerslag
pollenanalyse	De bestudering van fossiele stuifmeelkorrels en sporen waardoor een beeld van de vegetatiegeschiedenis gevormd kan worden. Uit de vegetatiegeschiedenis kan het klimaat worden gereconstrueerd
prehistorie	Dat deel van de geschiedenis waarvan geen geschreven bronnen bewaard zijn gebleven
rivierduin	Door verstuiving uit een riviervlakte hierlangs ontstaan duin (in Nederland meestal Weichselien of Vroeg Holoceen van ouderdom)
Saalien	Voorlaatste ijstijd, waarin het landijs tot in Nederland doordrong en de stuwwallen werden gevormd, ca. 200.000-130.000 jaar geleden
schor	Zandgrond in een getijdenwater; staat alleen onder water bij zeer hoog tij, begroeid
silt	Zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
slak	Steenachtig afval van metaal- of aardewerkproductie
slik	Zandgrond in een getijdenwater; staat onder water bij vloed en valt droog bij eb, kwelder onbegroeid; wad
spieker	Op palen geplaatst opslaghuisje
strandvlakte	Groot vlak zandig gebied tussen twee strandwallen
strandwal	Langs de kust gevormde langgerekte zandrug die uitsteekt boven het gemiddelde hoogwaterniveau; geeft in Nederland de oude ligging van de kustlijn weer
stratigrafie	Opeenvolging van lagen in de bodem
stroomgordel	Het geheel van rivieroeverwal-, rivierbedding- en kronkelwaard-afzettingen, al dan niet met restgeul(en)
stroomrug	Oude riviergeul die zodanig is opgehoogd met zandige afzettingen dat de rivier een nieuwe loop heeft gekregen; blijft door inklinking van de komgebieden als een rug in het landschap liggen
stuwwal	Door de druk van het landijs in het Saalien opgedrukte rug van scheefgestelde preglaciale sedimenten
terras (rivier-)	Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem
vaaggronden	Minerale gronden zonder duidelijke podzol-B-horizont, zonder briklaag en zonder minerale eerdlaag
vicus	Een burgerlijke nederzetting uit de Romeinse tijd met een stedelijk karakter maar zonder stadsrechten
vindplaats	Ruimtelijk begrensd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden
zavel	Grondsoort die tussen 8 en 25% lutum (kleideeltjes kleiner dan 0,002 mm) bevat
zeldzaamheid	Mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied

Bijlage 1: Topografische kaart

Legenda

 Plangebied

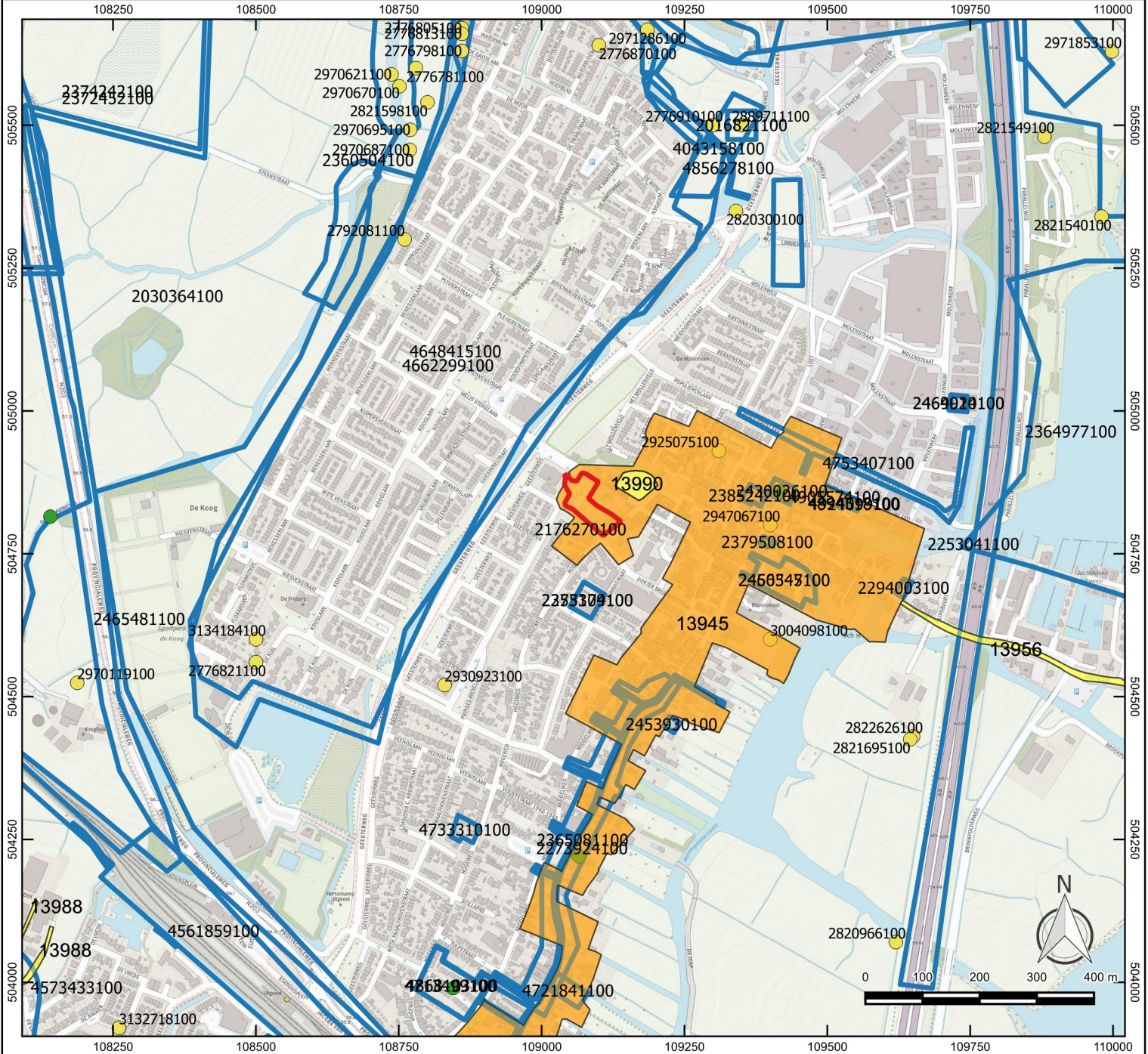
IDDS
's- Gravendijckseweg 37
2201 CZ Noordwijk
info@idds.nl
IDDS.NL

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
T 071 - 402 85 86

IDDS integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Hogeweg 8, Uitgeest	
OM nr.: 4948415100	Versie: 1
Projectnr.: 65981120	Formaat: A4
Schaal: 1:25.000	Datum: 18-2-2021
Tekenaar: DBG	

Bijlage 2: ARCHIS informatie kaart

Legenda

- Plangebied
- Onderzoeksmeldingen
- Vondstlocaties
- Vondstmeldingen
- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
- Water

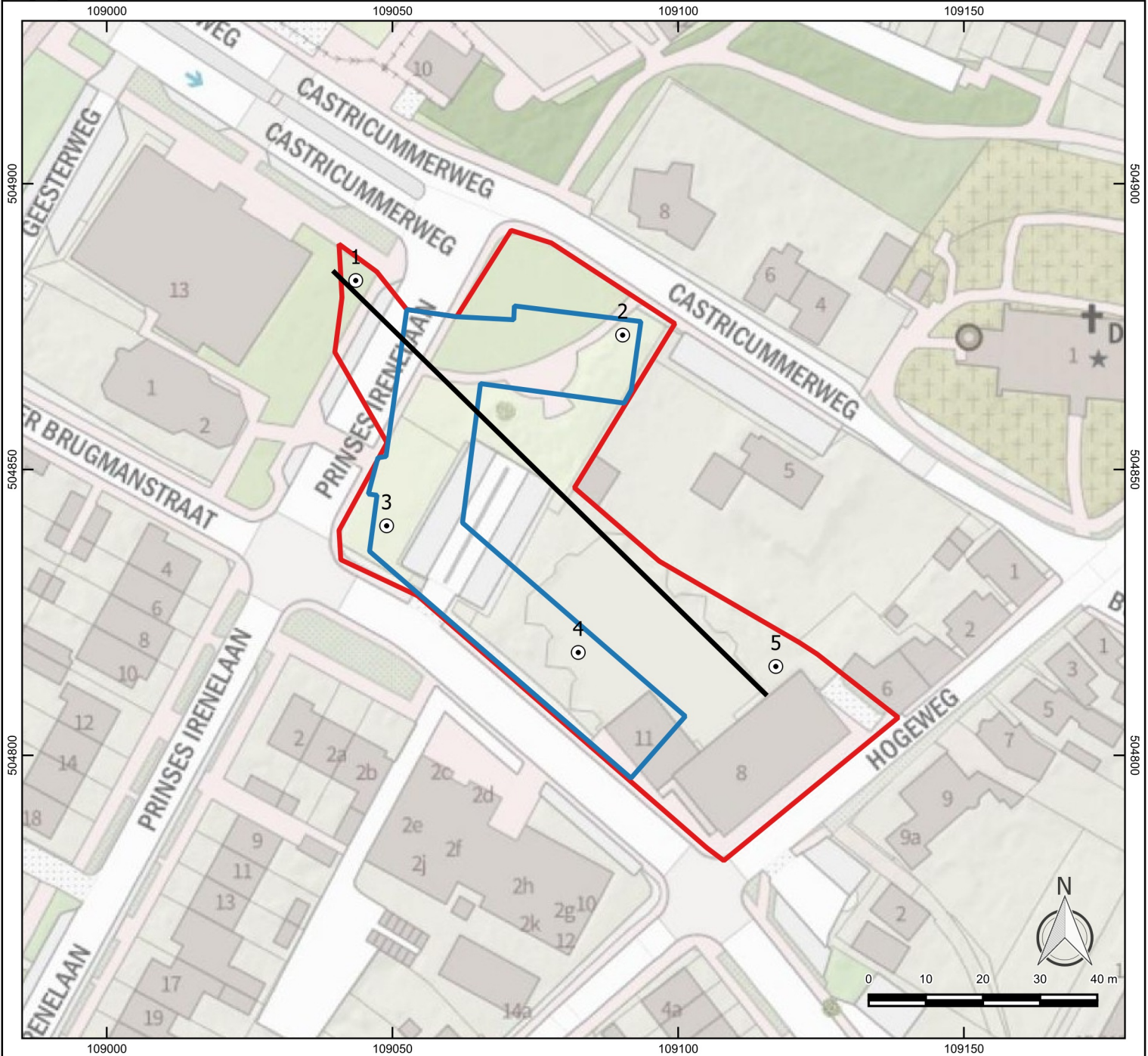
IDDS
 's- Gravendijckseweg 37
 2201 CZ Noordwijk
 IDDS.NL

Postbus 126
 2200 AC Noordwijk
 info@idds.nl
 T 071 - 402 85 86

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Hogeweg 8, Uitgeest	
OM nr.: 4948415100	Versie: 1
Projectnr.: 65981120	Formaat: A4
Schaal: 1:10.000	Datum: 18-2-2021
Tekenaar: DBG	

Bijlage 3: Boorlocatiekaart

Legenda

- Plangebied
- Nieuwbouw
- Boorplan
- Profiellijn

IDDS
 's- Gravendijckseweg 37
 2201 CZ Noordwijk
 IDDS.NL

Postbus 126
 2200 AC Noordwijk
 info@idders.nl
 T 071 - 402 85 86

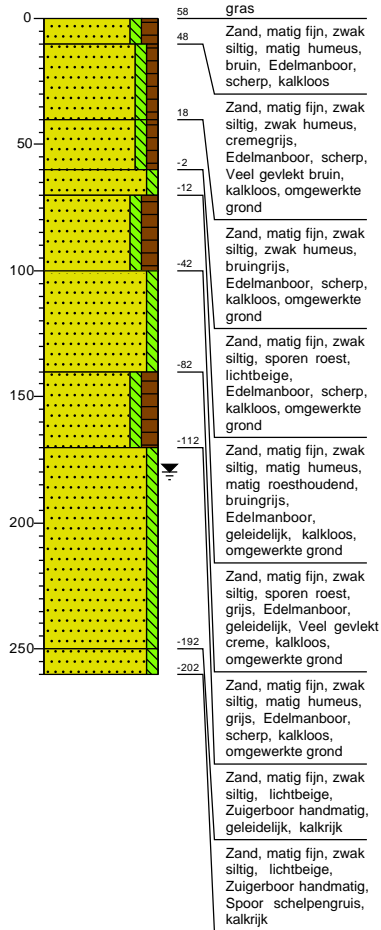
IDDS integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Project: Hogeweg 8, Uitgeest	
OM nr.: 4948415100	Versie: 1
Projectnr.: 65981120	Formaat: A4
Schaal: 1:1.000	Datum: 9-3-2021
Tekenaar: DBG	

Bijlage 4: Boorbeschrijvingen

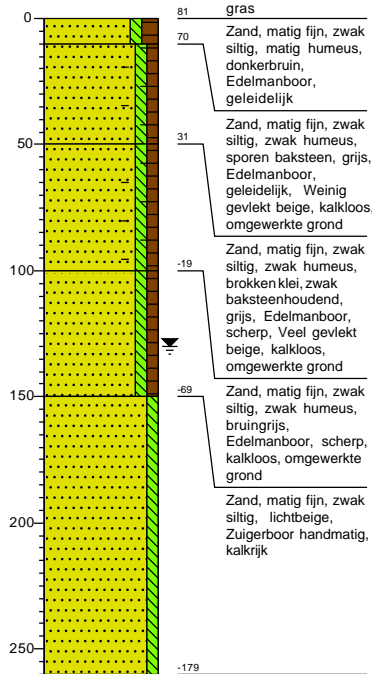
Boring: 1

Datum: 4-3-2021
 X: 109043,55
 Y: 504883,06
 Hoogte (m NAP): 0,577

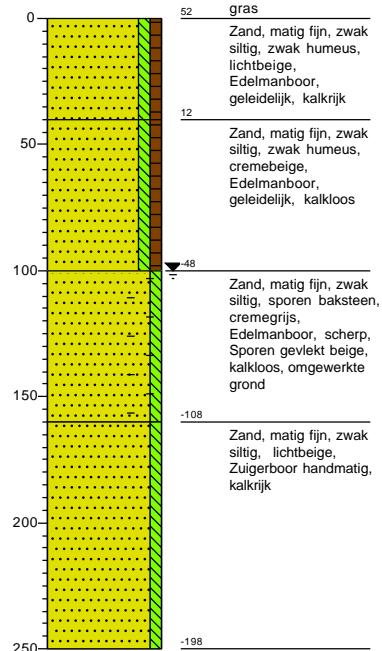
Boring: 2

Datum: 4-3-2021
 X: 109090,27
 Y: 504873,51
 Hoogte (m NAP): 0,805

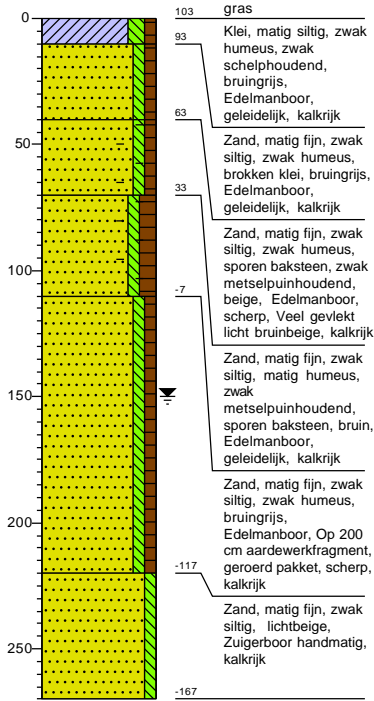
Boring: 3

Datum: 4-3-2021
 X: 109048,96
 Y: 504840,14
 Hoogte (m NAP): 0,52

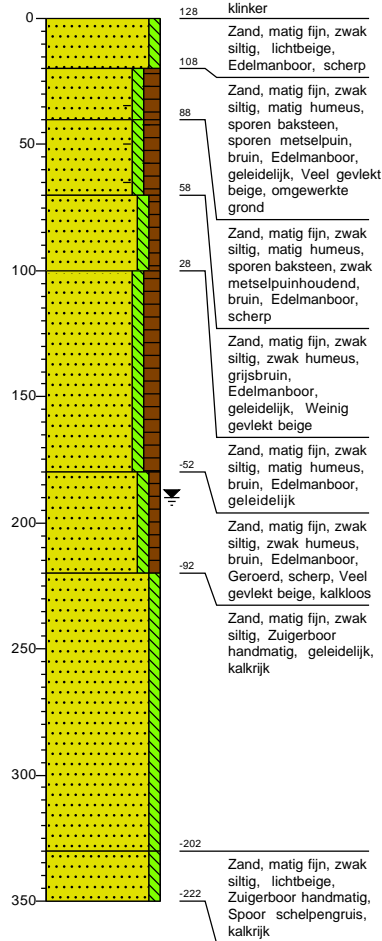
Boring: 4

Datum: 4-3-2021
 X: 109082,50
 Y: 504817,98
 Hoogte (m NAP): 1,032

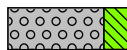
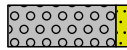
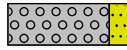
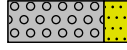

Boring: 5

Datum: 4-3-2021
 X: 109117,08
 Y: 504815,53
 Hoogte (m NAP): 1,284

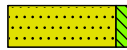
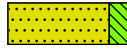

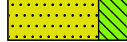

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiïg
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

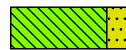
veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiïg
- Veen, sterk kleiïg
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

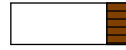

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster
- volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

- slib
- water

Legenda afkortingen Archeologische Boorbeschrijving (conform ASB 2008)

Percentages en Mediaan

Klasse	Zandmediaan
Uiterst fijn	63-105 µm
Zeer fijn	105-150 µm
Matig fijn	150-210 µm
Matig grof	210-300 µm
Zeer grof	300-420 µm
Uiterst grof	420-2000 µm

Nieuwvormingen

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Afkorting	Nieuwvormingen
FEC	IJzerconcreties
FFC	Fosfaatconcreties
FOV	Fosfaatvlekken
MNC	Mangaanconcreties
ROV	Roestvlekken
VIV	Vivianiet
VKZ	Verkiezeling
ZAV	Zandverkittingen

Bodemkundige interpretaties

Code	Bodemkundige interpretaties
BOD	Bodem
BOV	Bouwvoor
ESG	Esgrond
GLE	Gleyhorizont
HIN	Humusinspoeling
INH	Inspoelingshorizont
KAT	Katteklei
KBR	Klei, brokkelig
LOO	Loodzand
MOE	Moedermateriaal
OMG	Omgewerkte grond
OPG	Opgebrachte grond
OXR	Oxidatie-reductiegrens
POD	Podzol
RYP	Gerijpt
TKL	Top kalkloos
TRP	Terpaarde
UIT	Uitspoelingshorizont
VEN	Vegetatieniveau
VNG	Gelaagd vegetatieniveau
VRG	Vergraven

Bodemhorizont

Code	Bodemhorizont	Omschrijving
BHA	A-horizont	Minerale bovengrond
BHAB	AB-horizont	Overgangshorizont
BHAC	AC-horizont	Overgangshorizont
BHAE	AE-horizont	Overgangshorizont
BHB	B-horizont	Inspoelingshorizont
BHBC	BH-horizont	Overgangshorizont
BHC	C-horizont	Uitgangsmateriaal
BHE	E-horizont	Uitspoelingshorizont
BHEB	EB-horizont	Overgangshorizont
BHO	O-horizont	Strooisellaag
BHR	R-horizont	Vast gesteente

Sedimentaire karakteristiek, laaggrens

Afkorting	Afmeting overgangszone	Klasse
BDI	≥ 3,0 - < 10,0 cm	Basis diffuus
BGE	≥ 0,3 - < 3,0 cm	Basis geleidelijk
BSE	< 0,3 cm	Basis scherp

Kalkgehalte

Code	Kalkgehalte
CA1	Kalkloos
CA2	Kalkarm
CA3	kalkrijk

Archeologische indicatoren (1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Code	Omschrijving
AWF	Aardewerkfragmenten
BST	Baksteen
GLS	Glas
HKB	Houtskoolbrokken
HKS	Houtskoolspikkels
MXX	Metaal
OXBO	Onverbrand bot
OXBV	Verbrand bot
SGK	Gebroken kwarts
SLA	Slakken/sintels
SVU	Vuursteen
SXX	Natuursteen
VKL	Verbrande klei
VSR	Visresten

Bijlage 5: Periodentabel

